

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่
Public Participation in the Local Development Plan
Of Maenawang Subdistrict Administrative Organization,
Mae Ai District, Chiang Mai Province

พริมนลักษณ์ ทวีพันธ์

การศึกษาอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
คณะวิทยาการจัดการ
สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก
ปีการศึกษา 2567

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่
Public Participation in the Local Development Plan
Of Maenawang Subdistrict Administrative Organization,
Mae Ai District, Chiang Mai Province

พริมนลักษณ์ ทวีพันธ์

การศึกษาอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
คณะวิทยาการจัดการ
สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก
ปีการศึกษา 2567

ชื่อเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วน
ตำบลแม่่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่
ผู้วิจัย นางสาวพริ้มณัฏฐ์ ทวีพันธ์
ชื่อปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบ

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ สามัคคีธรรม)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระ พันธุ์งาม)

..... กรรมการและเลขานุการ
(ดร.อินทิรา มุ่งเมือง)

คณะวิทยาการจัดการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก อนุมัติให้รายงานการ
ค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดี
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระ พันธุ์งาม)

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระเล่มนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจาก ดร.ภาณุมาศ หมอสินธ์ และดร.อินทิรา มุ่งเมือง อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง ด้วยความเอาใจใส่ตลอดมาตั้งแต่ต้นจนเสร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูงและขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตร มหาบัณฑิตทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณประชาชนในตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามเพื่อการศึกษาอิสระครั้งนี้ ขอขอบพระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิทยาการวางรากฐานแก่ผู้วิจัยและขอขอบคุณเพื่อน ๆ และท่านอื่น ๆ ที่ไม่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือ และให้ ข้อเสนอแนะในการทำการค้นคว้าอิสระครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอมอบแต่บิดา มารดา ผู้เป็นที่เคารพยิ่งแต่คณาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน ตลอดจนพี่น้องเพื่อน ๆ ทุกคน ที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจแก่ผู้ศึกษาเสมอมา จนทำให้การค้นคว้าอิสระเล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

พริมนลักษณ์ ทวีพันธ์

ชื่อเรื่อง	: การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่
ผู้วิจัย	: นางสาวพริมณัฏฐ์ ทวีพันธ์
ชื่อปริญญา	: รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ดร.อินทิรา มุงเมือง
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: ดร.ภาณุมาศ หมอสินธ์
ปีที่สำเร็จการศึกษา	: 2567
สถาบัน	: สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1.) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ 2.) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือประชาชนที่มีชื่อในทะเบียนราษฎรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง จำนวน 11,435 คน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้มาจากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 387 คน เลือกโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมใน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับบริการ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบทางสถิติ t-test สำหรับการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างสองกลุ่ม และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับการมีส่วนร่วมของประชาชนจากมากไปน้อยตามลำดับ ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับบริการ ด้านการมีส่วนร่วมในการ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล สำหรับผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีเพศ อายุ อาชีพ และรายได้ แตกต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ไม่แตกต่างกัน ส่วนการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า ในภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ

แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่าง
กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม แผนพัฒนาท้องถิ่น ตำบลแม่นาวาง

Title : Public Participation in the Local Development Plan
of Mae Na Wang Subdistrict Administrative Organization,
Mae Ai District, Chiang Mai Province

Researcher : Miss Piromlak Taweepan

Degree : Master of Political Science

Advisor : Dr.Intira Mungmueang

Co-Advisor : Dr.Phanumas Morsin

Graduated Year : 2024

Institute : Pacific Institute of Management Science

Abstract

This research aimed to 1) study the level of public participation in the local development plan of Mae Na Wang Subdistrict Administrative Organization, Mae Ai District, Chiang Mai Province, and 2) compare public participation in the local development plan of Mae Na Wang Subdistrict Administrative Organization, Mae Ai District, Chiang Mai Province, classified by personal factors. The population used in the study included individuals registered in the civil registry within the jurisdiction of the Mae Na Wang Subdistrict Administrative Organization, totaling 11,435 people. The sample size was determined using Taro Yamane's formula, resulting in a sample size of 387, selected through stratified random sampling. The research instrument was a questionnaire measuring participation in four areas: decision-making, implementation, service provision, and evaluation. Data analysis used percentages, means, standard deviations, t-tests for comparison of means between two groups, and one-way ANOVA. The research findings revealed that overall, public participation in the local development plan of Mae Na Wang Subdistrict Administrative Organization, Mae Ai District, Chiang Mai Province, was at a high level. Public participation was ranked in the following order: implementation, service provision, decision-making, and evaluation. Additionally, the comparison of public participation according to personal factors showed that there were no significant differences in public participation based on gender, age, occupation, and income. However, when comparing public participation according to educational level, differences in public participation were found with a statistical significance level of 0.05.

Keywords: Public Participation, Local Development Plan, Mae Na Wang Subdistrict

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	ก
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	จ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.4 สมมติฐานงานวิจัย.....	4
1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
บทที่ 2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	43
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	43
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	43
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล.....	46
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	47

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	62
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	62
5.2 อภิปรายผล.....	65
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	70
บรรณานุกรม.....	72
ภาคผนวก.....	76
ภาคผนวก ก.....	77
ภาคผนวก ข.....	83
ภาคผนวก ค.....	89
ภาคผนวก ง.....	93
ภาคผนวก จ.....	96
ประวัติผู้วิจัย.....	99

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 การคมนาคมเส้นทางหลวงชนบทในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาวาง.....	35
4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามจำแนกตามเพศ.....	48
4.2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามจำแนกตามอายุ.....	48
4.3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา.....	49
4.4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามจำแนกตามอาชีพ.....	49
4.5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามจำแนกตามรายได้เฉลี่ย.....	50
4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยภาพรวม.....	50
4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ.....	51
4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ.....	52
4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับบริการ.....	53
4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล.....	54
4.11 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาวาง จำแนกตามเพศ.....	55
4.12 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาวาง เชิงใหม่ จำแนกตามอายุ.....	56
4.13 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาวาง เชิงใหม่ จำแนกตามระดับการศึกษา.....	57
4.14 เปรียบเทียบการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe การมีส่วนร่วม ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล แม่่นาวาง ภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษา.....	58
4.15 เปรียบเทียบการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe การมีส่วนร่วม ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล แม่่นาวาง ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำแนกตามระดับการศึกษา.....	58
4.16 เปรียบเทียบการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาวาง ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ จำแนกตามระดับการศึกษา.....	59
4.17 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาวาง เชิงใหม่ จำแนกตามอาชีพ.....	60
4.18 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาวาง เชิงใหม่ จำแนกตามรายได้.....	61

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 วงจรการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ Cohen และ Uphoff.....	14
2.2 หมู่บ้านในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่.....	32

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันการมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหลักการสำคัญในระดับสากลที่ได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญและจำเป็นในสังคมประชาธิปไตย เนื่องจากการปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากประชาชนเพื่อให้การตัดสินใจและการดำเนินงานของรัฐบาลเป็นไปตามความต้องการและประโยชน์ของประชาชน ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ใช่เป็นเพียงแค่การเลือกตั้งหรือการออกเสียงในประเด็นที่สำคัญ แต่ยังรวมถึงการมีส่วนร่วมในการรับทราบ ข้อมูลการดำเนินงานของส่วนราชการ ร่วมคิด ร่วมเสนอความเห็น ร่วมกำหนดทิศทางและร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่และความมั่นคงต่อชีวิตของคนในสังคมและท้องถิ่น การบริหารราชการในปัจจุบันจึงเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารประเทศ และมีการกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นโดยมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนปกครองตนเอง หรือกำหนดวิถีชีวิตและอนาคตของชุมชนโดยคนในชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนของชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การพัฒนามีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และสามารถตอบสนองต่อปัญหาหรือความท้าทายที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นไม่เพียงแต่ช่วยในการวางแผนและดำเนินการพัฒนาแต่ยังส่งเสริมการรับผิดชอบร่วมกันและสร้างความร่วมมือที่มั่นคงในชุมชน ซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ที่ได้กำหนดเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในหลายมาตรา โดยในมาตรา 78 กำหนดให้รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ การจัดทำบริการสาธารณะทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมตลอดทั้งการตัดสินใจทางการเมือง และกิจการอื่นในบรรดาที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชน (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560: 20)

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมีเครื่องมือที่สำคัญที่ใช้ในการจัดบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น นั่นคือแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เป็นเครื่องมือชี้ทิศทางการพัฒนาท้องถิ่น การวิเคราะห์สภาพปัญหา และเป็นตัวกำหนดแนวทางการจัดสรรทรัพยากร รวมทั้งงบประมาณเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ทั้งนี้โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดและกำหนดในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยการเสนอปัญหาความต้องการ ร่วมเสนอโครงการหรือกิจกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ในรูปแบบของกระบวนการประชาคม ร่วมดำเนินโครงการหรือกิจกรรม รวมถึงมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อแผนพัฒนาในภาพรวมว่าสามารถตอบสนองความต้องการและเกิดประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นมากน้อยเพียงใด

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งหนึ่งที่จัดบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่ โดยได้จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อเป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณสำหรับเป็นแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง และได้กำหนดให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งในการวางแผนพัฒนา เพื่อกำหนดทิศทางและเป้าหมายให้สามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรค การปฏิบัติงาน การสนองต่อความต้องการของประชาชน โดยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावางที่ผ่านมา ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานของราชการส่วนท้องถิ่น ยังไม่สามารถบรรจุโครงการที่เป็นความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง ควรมีการส่งเสริมบทบาทของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง 2566, 40, 129-130) การแสดงความคิดเห็นส่วนใหญ่ยังมีแต่ผู้นำชุมชน แกนนำภาคประชาชนและประชาชนบางกลุ่มในหมู่บ้านเท่านั้นที่ให้ความสำคัญและเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาจึงทำให้ข้อมูลที่ได้รับและนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นไม่ครอบคลุมและข้อมูลที่ได้รับส่วนใหญ่ไม่ได้มาจากความต้องการที่แท้จริงของประชาชน

จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยเลือกพื้นที่ศึกษาวิจัยเป็นตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นตำบลที่อยู่อาศัยของผู้วิจัยเอง โดยผลของการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปเป็นข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางการเสนอแนะ ในการพัฒนาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนของท้องถิ่นให้เหมาะสม ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตลอดจนตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง รวมทั้งให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของท้องถิ่นมากขึ้นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ ดังนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

1.3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา ได้ดังนี้

1) ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) เป็นปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้

2) ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ใน 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับบริการ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยผู้วิจัยได้กำหนดจากทฤษฎีของ Cohen & Uphoff (1980)

1.3.3 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปและมีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ 17 หมู่บ้าน จำนวน 11,435 คน (ข้อมูลจากสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ณ วันที่ 31 มกราคม 2567)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปและมีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ 17 หมู่บ้าน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 387 คน ซึ่งกำหนดความเชื่อมั่นที่ 95% และทำการแบ่งสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหมู่บ้าน เพื่อทำการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

1.3.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตการศึกษาด้านระยะเวลาตั้งแต่ เดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2567

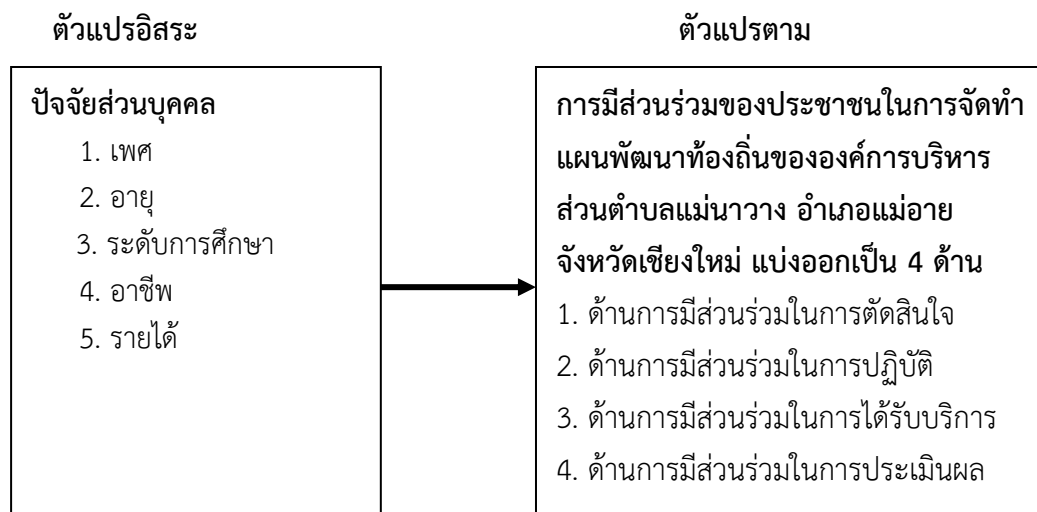
1.4 สมมติฐานงานวิจัย

ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีสภาพปัจจัยแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.5 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่” โดยได้นำแนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff (1980) มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดได้ ดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่
2. ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำองค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่
3. ผลจากการศึกษาอาจเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหาร ผู้ที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย พัฒนาการทำการให้บริการสาธารณะ

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

ประชาชน หมายถึง ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนมีโอกาสเข้าร่วมในกระบวนการหรือขั้นตอนต่างๆ ของการบริหารงาน ตั้งแต่การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการให้บริการและการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การที่ประชาชนรับรู้ รับทราบข้อมูลข่าวสารในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อเสนอปัญหาความต้องการของชุมชน ร่วมเสนอปัญหาความต้องการ ช่วยกำหนดกิจกรรม/โครงการในการพัฒนาท้องถิ่นให้สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ หมายถึง การที่ประชาชนร่วมดำเนินการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการ เข้าร่วมปฏิบัติ เป็นผู้ดำเนินการเองตามกิจกรรม/โครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการในท้องถิ่นให้บรรลุเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาความต้องการ

การมีส่วนร่วมในการได้รับบริการ หมายถึง การที่ประชาชนได้รับประโยชน์หรือได้รับการแก้ไขปัญหามาจากการดำเนินกิจกรรม/โครงการ บริการสาธารณะที่ดำเนินการในท้องถิ่นเพื่อช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนและท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าการรายงานผล การดำเนินกิจกรรม/โครงการ การจัดบริการสาธารณะ รวมถึงการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใส การใช้จ่ายงบประมาณ ร่วมประเมินความพึงพอใจ และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปปรับปรุงนโยบาย แผนงาน กิจกรรม/โครงการพัฒนา

แผนพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2566-2570 และที่แก้ไขเพิ่มเติมเปลี่ยนแปลง ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีผู้วิจัยได้ดำเนินการไว้ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดและแนวทางการศึกษาตามลำดับ ดังนี้

2.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

2.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1.5 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

1) ความหมายของการมีส่วนร่วม

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม แตกต่างกันไปตามทัศนคติแต่ละท่าน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ทวิทอง หงส์วิวัฒน์ (2527, 20) การมีส่วนร่วมคือ การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการจัดการควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นอย่างมีศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกของสังคมในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกในรูปการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตนเอง

เจริญ ภัสระ (2540, 1) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง ความพร้อมของประชาชนในการพัฒนาขีดความสามารถของตน ด้วยการร่วมคิด การร่วมตัดสินใจ อีกทั้งใช้ความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชนร่วมกับวิทยาการที่เหมาะสมในการจัดการและกระจายทรัพยากรที่มีอยู่ในสังคม เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นโดยอาศัยความช่วยเหลือของหน่วยงานภายนอกน้อยที่สุด

คารม คำพิฑูรย์ (2545, 15) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกระทำกิจกรรมในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง หรือทุกขั้นตอน ซึ่งผลที่เกี่ยวข้องกับประชาชนได้เข้าใจให้เกิดการกระทำที่มีส่วนร่วม เพื่อให้บรรลุผลในสิ่งที่ประชาชนมุ่งหวัง กับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกัน

สุदारรณ์ มีบัว (2545, 15) ได้สรุปความของการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่ทำให้ประชาชนสมัครใจเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมกันทำกิจกรรมหรือการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตามทิศทางที่ต้องการ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมกลุ่มในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือ

ทุกขั้นตอน โดยร่วมคิดหาแนวทางวิธีการในการดำเนินงาน ร่วมดำเนินการ ร่วมในการกำหนดเปลี่ยนแปลง การร่วมในการตัดสินใจและร่วมติดตามการดำเนินงานในกิจกรรมที่ทำร่วมกันรวมทั้งรับประโยชน์จากกิจกรรมนั้นด้วย

ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2546: 138) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมใน 2 ลักษณะ กล่าวคือในเรื่องการมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนาและการมีส่วนร่วมทางการเมือง

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนา โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาดังแต่ต้นจนสิ้นสุดโครงการ เช่น การร่วมกันค้นหาปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีท้องถิ่น การบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล รวมถึงการรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ โดยที่โครงการพัฒนาดังกล่าวจะต้องมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน

2. การมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็นสองประเภท คือ การส่งเสริมสิทธิและพลังอำนาจของพลเมือง และการเปลี่ยนแปลงกลไกการพัฒนาโดยรัฐ โดยกรมส่งเสริมสิทธิและพลังอำนาจของพลเมือง โดยประชาชนหรือชุมชน เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม ควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรของชุมชนอันจะก่อให้เกิดกระบวนการและโครงสร้างที่ประชาชนในชนบทสามารถแสดงออกซึ่งความสามารถของตน และได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา และมีการเปลี่ยนแปลงกลไกการพัฒนาโดยรัฐมาเป็นการพัฒนาที่ประชาชนมีบทบาทหลัก โดยการกระจายอำนาจทางการเมือง การบริหารมีอำนาจต่อรองในการจัดการทรัพยากร โดยอยู่ในมาตรฐานเดียวกัน ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการคืนอำนาจในการพัฒนาให้แก่ประชาชน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตตนเอง

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2551: 4) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ และการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบมาถึงตัวประชาชนเอง และการที่จะสามารถทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาและนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นแล้ว จำเป็นที่จะต้องยอมรับปรัชญาที่ว่ามนุษย์ทุกคนปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีความสุขได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น และพร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อกิจกรรมของกลุ่มขณะเดียวกันจะต้องยอมรับด้วยความบริสุทธิ์ใจว่า มนุษย์สามารถพัฒนาได้ถ้ามีโอกาสและได้รับการชี้ทางที่ถูกต้อง

เพ็ญประภา สติธรรมย์ (2554: 6) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปยังหน่วยงานย่อยระดับรากหญ้าโดยสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่ร่วมตัดสินใจรับรู้ข่าวสารแสดงความคิดเห็นและร่วมมือดำเนินกิจการต่างๆ ของชุมชนโดยเท่าเทียมกันเพื่อให้ท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์สูงสุด

กาญจนา สวายพล (2555: 8) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นการกำหนดเป้าหมายที่ให้ประชาชนมีบทบาทมากขึ้นถึงขั้นเป็นผู้นำของการพัฒนา โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการตัดสินใจ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การวางแผน และการปฏิบัติตามแผนเพื่อที่จะนำไปสู่การพัฒนาของสังคม

ชาลีสา นาเมืองรักษ์ (2556: 16) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่บุคคลกระทำในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือในประเด็นที่บุคคลนั้นสนใจ ไม่ว่าเขาจะได้ปฏิบัติการเพื่อแสดงถึงความสนใจอย่างจริงจังหรือไม่ก็ตาม และไม่จำเป็นที่บุคคลนั้นจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้นโดยตรงก็ได้หรือเป็นการมีส่วนร่วม (ร่วมกับคนอื่น) ในการกระทำบางอย่าง เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2560: 11) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่ประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องมีโอกาสเข้าร่วมในกระบวนการหรือขั้นตอนต่างๆ ของการบริหาร ตั้งแต่การรับรู้ข้อมูลการปฏิบัติงาน การร่วมแสดงทัศนะความคิดเห็น การร่วมเสนอ ปัญหาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น การร่วมคิด แนวทางการแก้ไขปัญหา การร่วม ในกระบวนการตัดสินใจ การร่วมในการดำเนินการ และการร่วมติดตามประเมินผล รวมทั้ง การร่วมรับผลประโยชน์จากการพัฒนา

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลหรือกลุ่มคนเข้ามามีบทบาท หรือมีส่วนเกี่ยวข้องในการทำกิจกรรมหรือกระบวนการใดๆ โดยแสดงความสนใจ สนับสนุน หรือ ร่วมมือกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งการมีส่วนร่วมสามารถเกิดขึ้นได้ในหลายบริบท เช่น การมีส่วนร่วมทางสังคม การเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน การช่วยเหลือสังคม การทำงานอาสาสมัคร การแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสังคมหรือชุมชน การทำงานร่วมกับทีมเพื่อพัฒนางาน หรือโครงการ การเสนอแนวคิดหรือความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงาน การมีส่วนร่วมทางการเมือง การใช้สิทธิ์เลือกตั้ง การร่วมแสดงความคิดเห็นหรือมีบทบาทในการตัดสินใจเชิงนโยบาย การมีส่วนร่วมทางการศึกษา การมีบทบาทในการเรียนรู้ เช่น การตั้งคำถามหรือแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน การสนับสนุนกระบวนการเรียนการสอนในชุมชนการศึกษา การมีส่วนร่วมถึงจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ ความรับผิดชอบ และการพัฒนาในด้านต่างๆ ทั้งในระดับบุคคล กลุ่มและสังคมโดยรวม

2) ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

ความสำคัญของการมีส่วนร่วม ได้มีผู้กล่าวไว้ดังต่อไปนี้

Ramos and Fletcher (1982, 13) กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า

1. เป็นเครื่องชี้ว่า การตัดสินใจของรัฐบาลมาจากความต้องการของประชาชน
2. เพิ่มความรับผิดชอบและความสามารถการตรวจสอบได้ของรัฐที่มีต่อประชาชน
3. ช่วยในการสร้างแผนต่าง ๆ ที่ดีกว่าเดิม
4. เพิ่มความสำเร็จในการปฏิบัติงาน
5. สร้างการสนับสนุนให้แก่หน่วยวางแผนงาน

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527: 28) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมว่า มีความสำคัญในเชิงการพัฒนาเนื่องจากการมีส่วนร่วมเกิดจากแนวคิดสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ทำให้เกิดความสนใจและห่วงกังวลร่วมกันของบุคคลซึ่งเห็นพ้องต้องกันกลายเป็นความสนใจและห่วงใยร่วมกันของส่วนรวม

2. ทำให้เห็นภาพความเดือดร้อนและความพึงพอใจร่วมกันที่มีต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่ ผลักดันให้งานพุ่งไปข้างหน้าสู่การรวมกลุ่ม การวางแผนและการลงมือกระทำร่วมกัน

3. ทำให้มีการตกลงใจร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงชุมชนไปในทิศทางที่ปรารถนาซึ่งทั้งนี้การตัดสินใจจะต้องรุนแรงพอที่จะทำให้เกิดความคิดริเริ่ม ตอบสนองต่อความเห็นชอบของคนส่วนใหญ่เกี่ยวกับกิจกรรมนั้น ๆ

ทฤษฎี คัมไชน้ำ (2540: 94) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานอันชอบธรรมของทุกคนที่เราเคารพให้การยอมรับ และยกย่องโดยการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงออกเกี่ยวกับการปรับปรุงชีวิตของเขา

2. การพัฒนางานที่เกี่ยวข้องกับประชาชนเป็นจำนวนมาก เราจำเป็นต้องให้คนหมู่มากเหล่านี้ได้มีสิทธิมีเสียงในการแสดงออก

3. กลยุทธ์ทั้งหลายในการพัฒนา ที่ผ่านมายังไม่สามารถส่งผลถึงกลุ่มประชาชนผู้ด้อยโอกาสและยากจน และในทางตรงกันข้ามกลับส่งผลให้กลุ่มคนที่ได้เปรียบ มีโอกาสมากขึ้นจึงจำเป็นต้องปรับปรุงกลยุทธ์ในการพัฒนาใหม่โดยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนมากขึ้น

4. ประสบการณ์ที่ผ่านมาได้พบว่า มีโครงการจำนวนไม่น้อยที่ประสบความสำเร็จโดยอาศัยการมีส่วนร่วมในรูปแบบการรวมกลุ่ม และการจัดตั้งองค์กรประชาชน ในขณะเดียวกันมีตัวอย่างของโครงการที่ล้มเหลวเป็นจำนวนมาก อันเนื่องมาจากไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม

5. การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเรื่องของการปฏิบัติการกลุ่ม หรือของกลุ่ม อันเป็นผลมาจากความรู้สึกผูกพันของสมาชิกแต่ละคนที่เข้าร่วม เพื่อพิทักษ์ประโยชน์ของเขาและในขณะเดียวกันก็ใช้ประโยชน์ส่วนรวมด้วย การมีส่วนร่วมจึงเป็นสิ่งจำเป็น

6. การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นตัวชี้วัดของการพัฒนาชุมชน ยิ่งประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากเท่าใด ยิ่งแสดงว่าประชาชนจะได้รับประโยชน์จากการพัฒนามากยิ่งขึ้น ประชาชนย่อมรู้ดีว่าตนเองกำลังต้องการอะไร มีปัญหาอะไร และอยากแก้ไขปัญหายังไง ถ้าให้โอกาสแก่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา ย่อมช่วยให้โครงการต่าง ๆ ตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของประชาชนได้ดีกว่า

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2544: 10) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการมีส่วนร่วมว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงาน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการทำงานจะทำให้เกิดความรู้สึกเกี่ยวข้องผูกพันกับงานหรือองค์กร ความรู้สึกผูกพันเกี่ยวข้องที่ว่านี้ หากมีการตัดสินใจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันแล้วจะเป็นผลให้เกิดข้อผูกมัดหรือสิ่งที่ตกลงร่วมกัน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2560: 11-12) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสานสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐและประชาชนเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน อันจะนำไปสู่การตอบสนองความต้องการของประชาชนเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยมีลักษณะสำคัญ คือ

1) การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่อง มีการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งฝ่ายรัฐ องค์กรเอกชน และประชาชนทั่วไป มีการสื่อสารสองทางทั้งทางที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมทั้งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตลอดการดำเนินงาน

2) เป้าหมายของการมีส่วนร่วมที่มุ่งให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง เพื่อให้การตัดสินใจของภาครัฐดีขึ้น เป็นที่ยอมรับร่วมกัน ไม่ใช่เพียงการจัดให้มีส่วนร่วมตามกฎหมายหรือไม่มีความขัดแย้งเท่านั้น

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมมีความสำคัญในการสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของและความรับผิดชอบร่วมกัน ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหาอย่างรอบด้าน พร้อมทั้งพัฒนาความสัมพันธ์ ความสามัคคี และความไว้วางใจในกลุ่มหรือองค์กร นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาทักษะ ความมั่นใจ และศักยภาพของผู้เข้าร่วม ทั้งยังสนับสนุนการพัฒนาชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืน รวมถึงส่งเสริมความโปร่งใสและความเป็นธรรมในกระบวนการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมจึงเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาในทุกระดับและสร้างสังคมที่ก้าวหน้าและสมดุล

3) ลักษณะและขั้นตอนของการมีส่วนร่วม

เพ็ญประภา สติธรรมย์ (2554: 8) สรุปลักษณะการมีส่วนร่วมนั้น มีลักษณะเป็นการค้นหาสาเหตุของปัญหาเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาลักษณะการร่วมตัดสินใจเลือกวิธีการวางแผน การแก้ไขปัญหาลักษณะการร่วมลงทุนร่วมปฏิบัติงานในกิจกรรมต่างๆ ลักษณะการติดตามและประเมินผลงานรวมถึงการมีส่วนร่วมโดยตรง เช่น การเสนอแนะการให้ข้อคิดและการมีส่วนร่วมโดยอ้อม เช่น การบริจาคทรัพย์สิน วัสดุอุปกรณ์ แรงงานเข้าช่วยสมทบ ไม่รวมประชุมแต่ยินดีให้ความร่วมมือมีส่วนร่วมในลักษณะของการให้ความร่วมมือทั้งด้านรูปธรรมและด้านนามธรรม

โกวิทย์ พวงงาม (2550: 8) ได้สรุปถึงการมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชนในการพัฒนา ควรจะมี 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่น กล่าวคือถ้าหากชาวบ้านยังไม่สามารถทราบถึงปัญหาและเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหา ในท้องถิ่นของตนเป็นอย่างดีแล้ว การดำเนินงานต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาของท้องถิ่นย่อมไร้ประโยชน์ เพราะชาวบ้านจะไม่เข้าใจและมองไม่เห็นถึงความสำคัญของการดำเนินงานเหล่านั้น

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม เพราะการวางแผนดำเนินงาน เป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้ชาวบ้านรู้จักวิธีการคิด การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รู้จักการนำเอาปัจจัยข่าวสารข้อมูลต่างๆ มาใช้ในการวางแผน

3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน แม้ชาวบ้านส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจน แต่ก็มีความสามารถของตนเองที่สามารถใช้เข้าร่วมได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงาน จะทำให้ชาวบ้านสามารถคิดต้นทุน ดำเนินงานได้ด้วยตนเอง ทำให้ได้เรียนรู้การดำเนินกิจกรรมอย่างใกล้ชิด

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ถ้าหากการติดตามงานและประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมแล้วชาวบ้านย่อมจะไม่ทราบด้วยตนเองว่างานที่ทำไปนั้นได้รับผลดี ได้รับประโยชน์หรือไม่อย่างไร การดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวกันในโอกาสต่อไป จึงอาจจะประสบความยากลำบาก

ธีระพงษ์ แก้วหาญ (2553: 50) ได้เสนอขั้นตอนของการมีส่วนร่วมจากประสบการณ์ภาคสนาม ในประเทศไทยว่าการมีส่วนร่วมที่แท้จริงนั้นน่าจะมี 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ขั้นตอนนี้เป็นส่วนแรกที่สำคัญที่สุด เพราะถ้าชาวบ้านยังไม่สามารถเข้าใจปัญหาและค้นหาสาเหตุของปัญหาด้วยตัวของเขาเองได้ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ตามมาก็ไร้ประโยชน์เพราะจะขาดความเข้าใจและมองไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมนั้น

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินกิจกรรม การวางแผนการดำเนินกิจกรรมเป็นขั้นตอนต่อไปที่ขาดไม่ได้ หากเจ้าหน้าที่หรือนักพัฒนาต้องการแต่ผลงานการพัฒนาให้เสร็จสิ้นโดยฉับไว ก็จะดำเนินการวางแผนงานด้วยตนเอง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนจะช่วยให้ชุมชนเข้าใจปัญหาของตนเองและสามารถวางแผนได้ด้วยตนเองในที่สุด

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน ชุมชนมีทรัพยากรที่สามารถลงทุนและปฏิบัติงานได้ เพราะจากประสบการณ์การทำงานในชนบทอย่างน้อยก็มีแรงงานของตนเองเป็นขั้นต่ำสุดที่จะเข้าร่วมได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงานจะทำให้ชุมชน รู้จักคิดต้นทุนให้กับตัวเองในการดำเนินงาน และจะมีระมัดระวังรักษากิจกรรมที่ทำขึ้น เพราะจะมีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของซึ่งต่างไปจากสภาพการลงทุน และการปฏิบัติงานทั้งหมดมาจากปัจจัยภายนอกจะมีอะไรเสียหายก็ไม่เดือดร้อนมากนัก

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่สำคัญอย่างยิ่งอีกเหมือนกัน เพราะถ้าหากการติดตามและการประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน แต่เป็นการดำเนินการโดยบุคคลภายนอกชุมชนก็ไม่สามารถทราบว่าการที่ทำงานนั้นได้ผลลัพธ์ได้รับประโยชน์อย่างไรหรือไม่ ถึงแม้ว่าจะมีผู้โต้แย้งว่าการประเมินที่เที่ยงธรรมที่สุดน่าจะมาจากบุคคลภายนอกที่ไม่ได้ยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมนั้นๆ แต่ถ้าคิดถึงจุดมุ่งหมายของการพัฒนาที่มุ่งพัฒนาคน การคำนึงถึงแต่ความเที่ยงธรรมอาจจะไร้ประโยชน์ การผสมผสานระหว่างคนภายนอกกับชุมชนน่าจะเกิดประโยชน์ตามวัตถุประสงค์มากกว่า

สุชาติ จักรพิสุทธิ์ (2547: 17) กล่าวว่าหลักการและกระบวนการของการมีส่วนร่วมได้แก่

1. การระดมความคิด คือ การคิดค้นและวิเคราะห์ปัญหาร่วมกันในลักษณะของการร่วมคิดมิใช่จากฝ่ายเดียว บนพื้นฐานความศรัทธาว่าทุกคนที่เข้ามามีส่วนร่วมนั้นมีศักยภาพ
2. การวางแผน คือ นำสิ่งที่ร่วมกันคิดมากำหนดเป็นแผนปฏิบัติการร่วมกันด้วยการระดมทรัพยากรจากทุกฝ่าย (คน สิ่งของ งบประมาณ ฯลฯ)
3. การลงมือทำ คือ การนำแผนงานที่ได้ไปร่วมกันทำหรือแบ่งงานกันรับผิดชอบเพื่อให้เป็นไปตามแผนหรือเป้าหมายที่วางไว้
4. การติดตามประเมินผล คือ ร่วมกันติดตามผลงานที่ทำ และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงาน ร่วมกันคิดพัฒนาปรับปรุงให้งานดีขึ้น
5. การรับผลประโยชน์ร่วมกัน มีทั้งผลประโยชน์ทางรูปธรรมที่ต้องการให้เกิดตามกิจกรรมที่ทำนั้น และผลประโยชน์โดยอ้อม แต่มีความสำคัญมาก คือ การเรียนรู้จากการ ร่วมคิด

ร่วมทำ และความสัมพันธ์ระหว่างภาคีที่พัฒนาไปสู่การมีส่วนร่วมที่สมานฉันท์ เสมอภาค และเอื้ออาทรกันมากขึ้นเป็นลำดับ

การมีส่วนร่วมถือเป็นกลไกหนึ่งของการปกครองในการบริหารจัดการภาครัฐซึ่งจะทำให้ประชาชนผู้เกิดการเรียนรู้จากกระบวนการมีส่วนร่วมอันเป็นองค์ประกอบสำคัญในระบอบประชาธิปไตยโดย โคเฮน และ อัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1980: 219-222) ได้เสนอขั้นตอนการมีส่วนร่วมไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision-making) เป็นการมีส่วนร่วมที่เป็นการแสดงออกด้านความคิดเกี่ยวกับการจัดระบบหรือกำหนดระบบของโครงการเป็นการประเมิน ปัญหาหรือทางเลือกที่จะสามารถเป็นไปได้ที่จะนำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนาโดยการประเมินสภาพที่เป็นอยู่ และสาเหตุของปัญหา ซึ่งในขั้นตอนนี้ยังแบ่งย่อยออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1.1 การมีส่วนร่วมในขั้นตอน (Initial Decision) เป็นการค้นหาความต้องการที่แท้จริง ซึ่งเป็นวิธีการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมของโครงการ

1.2 การมีส่วนร่วมในขั้นเตรียมการ (Ongoing Decision) เป็นการหาโอกาสหรือช่องทางในการแก้ปัญหา รวมทั้งลำดับความสำคัญของโครงการที่จะต้องดำเนินการ

1.3 การมีส่วนร่วมในขั้นการตัดสินใจปฏิบัติการ (Operation Decision) เป็นการหาบุคลากรเข้ามาปฏิบัติการ ได้แก่ อาสาสมัครผู้ประสานงานหรือกลุ่มที่รวมตัวกันตาม ประเพณี เช่น กลุ่มสตรีหรือกลุ่มหนุ่มสาวเพื่อที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยการเป็นสมาชิกร่วม ดำเนินการคัดเลือกผู้นำและการสร้างพลังอำนาจให้แก่องค์กร

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) เป็นการดำเนินงานตาม โครงการ และแผนงาน เป็นการก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของกิจกรรมและผลงานที่ ปรากฏในขั้นตอนนี้ยังแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วนคือ

2.1 การมีส่วนร่วมในการสละทรัพยากร (Resource Contribution) ได้แก่ การมีส่วนร่วมสละแรงกาย การสละเงิน การให้วัสดุอุปกรณ์และการให้คำแนะนำซึ่งทรัพยากรเหล่านี้จะให้ ด้วยความเต็มใจ

2.2 การมีส่วนร่วมในการบริหารและการประสานงาน (Administration and coordination) จะมีส่วนร่วมโดยวิธีการจ้างบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการ การฝึกอบรมผู้ที่เข้า ปฏิบัติในโครงการหรือการให้คำแนะนำการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการและเป็นผู้ประสานงานใน โครงการด้วย

2.3 การมีส่วนร่วมในการเข้าเป็นผู้ปฏิบัติในโครงการมักพบว่ามีลักษณะเป็นการ บังคับให้เข้าปฏิบัติในโครงการมากที่สุด การมีส่วนร่วมโดยการบังคับให้ปฏิบัติจะต่างจากการให้ ความร่วมมือเพราะการบังคับให้ทำนั้น ผลประโยชน์ (Benefits) จะไม่ใช่สิ่งสำคัญ แต่ถ้าเป็นการมีส่วน ร่วมด้วยความเต็มใจนั้นจะมีการคำนึงถึงผลประโยชน์หลังเกิดการมีส่วนร่วมด้วย

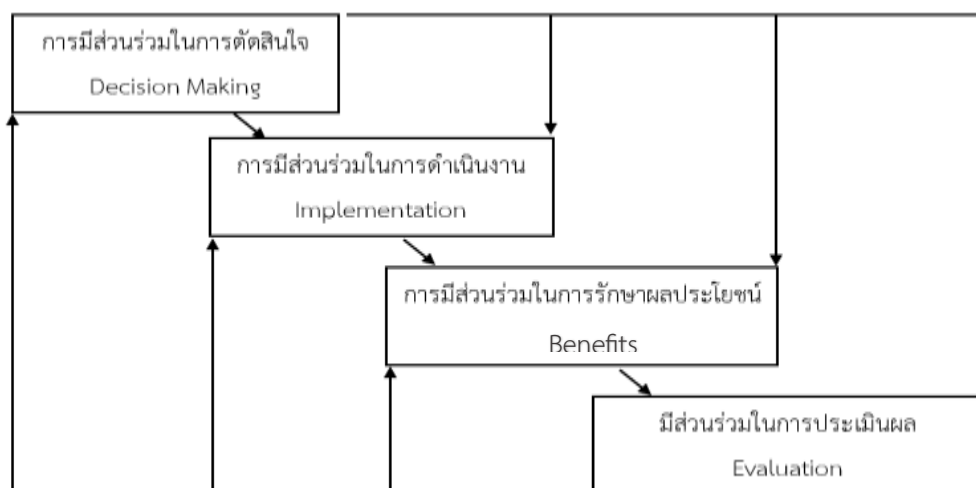
3. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ (Benefits) ยังแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน คือ

3.1 การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ (Material Benefits) ได้แก่ การมีส่วนร่วมใน การเพิ่มผลผลิตรายได้หรือทรัพย์สิน

3.2 การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในด้านสังคม (Social Benefits) ได้แก่ ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่สังคม เช่น โรงเรียน สถานที่สาธารณะหรือส่วนกลางของชุมชน การเพิ่มคุณภาพชีวิต การใช้ระบบน้ำประปา เป็นต้น

3.3 การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในด้านบุคคล (Personal Benefits) ได้แก่ ความนับถือตนเอง (Self-esteem) พลังอำนาจทางการเมือง (Political Power) ความคุ้มค่าของผลประโยชน์ (Sense of Efficacy)

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การมีส่วนร่วมในการวัดผล และวิเคราะห์ผลของการดำเนินงานรวมทั้งเป็นการค้นหาข้อดีและข้อบกพร่องเพื่อหาแนวทางแก้ไขการทำงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป แต่การมีส่วนร่วมในขั้นนี้ส่วนใหญ่บทบาทดังกล่าว จะเป็นของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ แต่การมีส่วนร่วมในขั้นนี้ส่วนใหญ่บทบาทดังกล่าว จะเป็นของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ประชาชนจะไม่ได้มีส่วนร่วมมากนัก และในบางกรณีแม้แต่เจ้าหน้าที่ของภาครัฐเองก็ไม่มีโอกาสเข้าร่วมในขั้นตอนดังกล่าว โดยจะเป็นการประเมินผลของงบประมาณที่จัดสรรนั้น นำไปใช้อย่างไรบ้าง การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนี้จะเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของพลังงานความคิดของมวลชนที่จะทำให้โครงการพัฒนาหรือสามารถนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

ภาพที่ 2.1 ภาพแสดงวงจรการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ Cohen และ Uphoff
ที่มา : Cohen and Uphoff, 1980, อ้างถึงใน สุธิมา เทพวงศ์, 2562, 13

4) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วม

วีรชาติ เมืองใจ (2552: 22) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของโครงการของคนในชุมชน ดังนี้

1. ปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการ ได้แก่ ตัวบุคคล ความแตกต่างระหว่างบุคคลจะเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการเข้าไปมีส่วนร่วม ได้แก่ อายุ เพศ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาการเข้ามาตั้งถิ่นฐานในชุมชนแห่งนี้

2. ปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับการเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการ ได้แก่ ความซับซ้อนของวิชาความรู้ ถ้าโครงการต้องการคนมีทักษะสูง คนที่มีการศึกษาน้อยจะขาดทักษะที่สำคัญ ก็ไม่อาจเข้าไปมีส่วนร่วมได้

เนตรนภา คงหอม (2559: 28) ได้สรุปปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ไว้ว่า

1. สภาพบุคคล ได้แก่ องค์ประกอบพื้นฐานของบุคคล เช่น เพศ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ และอายุ ปัจจัยเหล่านี้ถือว่าเป็นปัจจัยที่พบได้ในงานวิจัยทั่วไปนอกจากนี้จากการวิจัยของ Mibrath ยังพบสถานภาพทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมอีกด้วย

2. สิ่งแวดล้อมทางการเมืองซึ่งแบ่งออกได้เป็นสถาบันการเมืองที่มีความชอบธรรม หมายถึง การพัฒนาการเมืองให้มีระเบียบปฏิบัติการตัดสินใจนโยบายเจ้าหน้าที่และผู้นำเป็นที่ยอมรับของประชาชนเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่จะชักนำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง การพัฒนาเศรษฐกิจสังคมที่มีการพัฒนาสูงจะมีผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองสูง สภาพการเลือกตั้งได้แก่การกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เช่น การกำหนดคุณสมบัติของผู้เลือกตั้งบางครั้งไปจำกัดการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน อิทธิพลของวัฒนธรรมซึ่งหมายถึงพฤติกรรมทุกอย่างของมนุษย์อันเป็นแบบแผนที่ยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมาในสังคม อิทธิพลของกลุ่ม ลักษณะของกลุ่มจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการแสดงออกของคนในสังคม อิทธิพลของสื่อมวลชน มีบทบาทสำคัญให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมทางการเมือง

3. ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ซึ่งหมายถึง ความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อการเมืองการปกครองประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองย่อมจะมองเห็นความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้จากการเมืองขณะเดียวกันก็พร้อมจะปกป้องผลประโยชน์ของตนเอง

4. ทักษะคิด หมายถึง ความรู้สึกรู้หาหรือความเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมหรือกระบวนการต่างๆ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการที่ส่งผลโดยตรงต่อระดับความสนใจและความสามารถในการเข้าร่วม ปัจจัยแรกคือ ด้านข้อมูลและความรู้ การที่ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ชัดเจนและเพียงพอ รวมถึงมีความเข้าใจในประเด็นปัญหาและผลกระทบ จะช่วยกระตุ้นให้เกิดความตระหนักและความสนใจในการมีส่วนร่วมได้มากขึ้น ปัจจัยต่อมาคือ ด้านเศรษฐกิจ เช่น รายได้และทรัพยากรที่มีอยู่ หากประชาชนมีข้อจำกัดทางการเงินหรือขาดทรัพยากรสนับสนุน อาจทำให้การเข้าร่วมกิจกรรมเป็นเรื่องยากขึ้น ในขณะเดียวกัน ด้านสังคมและวัฒนธรรม ก็มีบทบาทสำคัญ วัฒนธรรม ค่านิยม และความสัมพันธ์ในชุมชนที่มีความสามัคคีและไว้วางใจซึ่งกันและกันจะช่วยส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมได้ดียิ่งขึ้น ปัจจัยด้านการเมืองและนโยบาย ก็ส่งผลไม่น้อย ความโปร่งใสในการดำเนินงาน การสนับสนุนจากภาครัฐ และนโยบายที่ชัดเจนและเป็นธรรมจะช่วยสร้างความมั่นใจและแรงจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม อีกทั้ง ปัจจัยด้านจิตวิทยาและแรงจูงใจ เช่น ทักษะคิดที่ดี ความเชื่อว่าตนเองมีอำนาจในการเปลี่ยนแปลง และผลประโยชน์ที่อาจได้รับ ล้วนช่วยกระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ สุดท้ายคือ ปัจจัยด้านโครงสร้างและกระบวนการ ความสะดวกสบาย เช่น สถานที่ เวลา และช่องทางการเข้าร่วมที่เหมาะสม รวมถึงกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดึงดูดประชาชนให้เข้ามามีบทบาทในกิจกรรมต่างๆ การจัดการปัจจัยเหล่านี้

อย่างเหมาะสมจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การพัฒนาและความสำเร็จที่ยั่งยืนในสังคม

5) การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2551,32-34) ได้กล่าวถึงการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance) หมายถึง การบริหารราชการที่นำผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน และการประเมินผล โดยมีการจัดระบบงาน วิธีการทำงาน การจัดโครงสร้างและการสร้างวัฒนธรรมการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ที่เอื้อต่อการเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) มีความหมายที่หลากหลายโดยเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสังคมและการเมือง ในที่นี้ หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องมีโอกาสเข้าร่วมในกระบวนการหรือขั้นตอนต่างๆ ของการบริหาร ตั้งแต่การรับรู้ข้อมูลการปฏิบัติงาน การร่วมแสดงทัศนעותความคิดเห็น การร่วมเสนอปัญหาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นการร่วมคิดแนวทางการแก้ไขปัญหา การร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การร่วมในการดำเนินการ และการร่วมติดตามประเมินผล รวมทั้งการร่วมรับผลประโยชน์จากการพัฒนา ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางวิชาการมีหลากหลายตัวแบบ ในที่นี้ใช้ตัวแบบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนของสมาคมการมีส่วนร่วมสากล (IAP2 International Association for Public Participation) ที่เรียกว่า Public Participation Spectrum แบ่งเป็น 5 ระดับดังนี้

ระดับที่ 1 การมีส่วนร่วมในระดับให้ข้อมูลข่าวสาร (To Inform) เป็นการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐ เป็นระดับการมีส่วนร่วมที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อยที่สุด แต่ถือว่าเป็นขั้นพื้นฐานของการมีส่วนร่วมและมีความสำคัญมาก โดยหน่วยงานภาครัฐมีหน้าที่ในการนำเสนอข้อมูลที่เป็นจริง ถูกต้อง ทันสมัยและประชาชนสามารถเข้าถึงได้ ซึ่งเป็นสิทธิพื้นฐานของประชาชนในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภาระงานของภาครัฐ โดยรูปแบบการมีส่วนร่วมในระดับนี้อยู่ในลักษณะการให้ข้อมูลทางเดียวจากภาครัฐสู่ประชาชน

ระดับที่ 2 การมีส่วนร่วมในระดับการปรึกษาหารือ (To Consult) เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง และแสดงความคิดเห็น รวมทั้งข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐอย่างอิสระและเป็นระบบ โดยหน่วยงานภาครัฐจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และนำข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นและประเด็นที่ประชาชนเป็นห่วงไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงนโยบาย หรือพัฒนาวิธีการปฏิบัติงานในหน่วยงาน และประกอบการตัดสินใจ โดยรูปแบบการมีส่วนร่วมในระดับนี้ทำได้โดยการสำรวจความคิดเห็น การจัดเวทีสาธารณะ การเสวนากลุ่ม เป็นต้น

ระดับที่ 3 การมีส่วนร่วมในระดับให้เข้ามามีบทบาท (To Involve) เป็นลักษณะที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องในกระบวนการวางแผนและตัดสินใจ ซึ่งมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลระหว่างรัฐกับประชาชนอย่างจริงจัง และจุดมุ่งหมายชัดเจน โดยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การวางแผนงานโครงการ และวิธีการปฏิบัติงาน ซึ่งหน่วยงานภาครัฐ มีหน้าที่

จัดระบบอำนวยความสะดวกและยอมรับการเสนอแนะและมีการตัดสินใจร่วมกับภาคประชาชน การมีส่วนร่วมระดับนี้อาจดำเนินการในรูปแบบกรรมการที่มีตัวแทนภาคประชาชนเข้าร่วม

ระดับที่ 4 การมีส่วนร่วมในระดับสร้างความร่วมมือ (To Collaborate) เป็นการให้ความสำคัญกับบทบาทของประชาชนในระดับสูง โดยมีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การเป็นหุ้นส่วนกับประชาชนในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ ตั้งแต่การระบุปัญหา พัฒนาทางเลือก และแนวทางแก้ไข รวมทั้งการเป็นภาคี ในการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐ ดังนั้นการมีส่วนร่วมในระดับนี้ คือ การที่ภาครัฐสัญญา กับประชาชนและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินงานร่วมกันและนำแนวคิดใหม่ ๆ หรือข้อเสนอแนะของประชาชนมาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการตัดสินใจให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งความคิดเห็นของประชาชนจะสะท้อนออกมาจากผลของการตัดสินใจที่ค่อนข้างสูง โดยรูปแบบการมีส่วนร่วมในขั้นนี้ เช่น คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชน คณะที่ปรึกษาภาคประชาชน เป็นต้น

ระดับที่ 5 การมีส่วนร่วมในระดับเสริมอำนาจประชาชน (To Empower) เป็นระดับการมีส่วนร่วมที่ประชาชนมีบทบาทในระดับสูงสุด โดยเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีบทบาทในการเป็นผู้ตัดสินใจ ซึ่งผลการตัดสินใจมีผลผูกพันให้หน่วยงานภาครัฐจะต้องดำเนินการตามการตัดสินใจของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับสูงสุดนี้ เน้นให้ประชาชนมีบทบาทในการบริหารจัดการ โดยเป็นผู้ดำเนินการกิจ และภาครัฐมีหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนเท่านั้น ประโยชน์ของการตัดสินใจในขั้นนี้ คือ การสร้างการเรียนรู้ ความเข้าใจและความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน รูปแบบการมีส่วนร่วมในขั้นนี้ เช่น การลงประชามติเพื่อพิจารณาว่าควรมีการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ของชุมชนหรือไม่ เป็นต้น

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม เป็นแนวทางที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ วางแผน และดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ โดยยึดหลักความโปร่งใส ความเท่าเทียม และการตอบสนองความต้องการของประชาชน การมีส่วนร่วมนี้ช่วยเพิ่มความรอบคอบในการตัดสินใจ ลดความขัดแย้งในสังคม และสร้างความไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชน ตัวอย่างเช่น การจัดประชาพิจารณ์หรือการเปิดให้ประชาชนมีบทบาทในคณะทำงานของโครงการต่างๆ การบริหารรูปแบบนี้ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในทุกภาคส่วน เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงาน และสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการสร้างประชาธิปไตยและสังคมที่โปร่งใส

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

1) ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559) กล่าวว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นองค์กรภาครัฐที่จัดตั้งตามหลักการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) อันเป็นหลักการที่รัฐมอบอำนาจการปกครองบางส่วนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะ เพื่อตอบสนองความต้องการหรือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในท้องถิ่นของตน โดยกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบุคลากร งบประมาณและมีอำนาจอิสระในการบริหารจัดการ ทั้งในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ การวางระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ การจัดทำบริการและสวัสดิการสังคม ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาล

โกวิท พวงงาม (2546: 21) ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่าเป็นการปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครอง และดำเนินกิจกรรมบางอย่างโดยดำเนินการเองเพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานจะปราศจากการ

ควบคุมของรัฐเพราะองค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น หรือการปกครองท้องถิ่นหมายถึง การปกครองซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระ เพื่อเลือกผู้ทำหน้าที่บริหารการ ปกครองท้องถิ่นมีอำนาจอิสระ พร้อมรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้ โดยปราศจากการควบคุมของ หน่วยการบริหารราชการส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาค แต่ทั้งนี้หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นยังต้องอยู่ ภายใต้บังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศไม่ได้เป็นรัฐอิสระใหม่แต่อย่างใด

จากความหมายของการปกครองท้องถิ่นข้างต้นสามารถสรุปเป็นหลักการปกครอง ท้องถิ่นในสาระสำคัญ ดังนี้ (โกวิท พวงงาม 2546: 21 - 22)

1. การปกครองของชุมชนหนึ่ง ซึ่งชุมชนเหล่านี้อาจมีความแตกต่างกันในความเจริญ งาม ประชากร หรือขนาดของพื้นที่ เช่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นของไทยจัดเป็น กรุงเทพมหานคร เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เมือง พัทยา ตามเหตุผลดังกล่าว

2. หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตาม ความเหมาะสม กล่าวคือ อำนาจของหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตพอสมควร เพื่อให้เกิด ประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง หากมีอำนาจมากเกินไปไม่มี ขอบเขตหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นก็กลายเป็นรัฐอธิปไตยเอง เป็นผลเสียต่อความมั่นคง ของรัฐบาล อำนาจของท้องถิ่นนี้มีขอบเขตที่ต่างกันออกไป ตามลักษณะความเจริญและ ความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลนั้นเป็นสำคัญ รวมทั้ง นโยบายของรัฐบาลในการพิจารณาการกระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นระดับใดจึงจะ เหมาะสม

3. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมายที่จะดำเนินการปกครอง ตนเอง สิทธิตามกฎหมายแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

3.1 หน่วยการปกครองท้องถิ่น มีสิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่างๆ ขององค์กรปกครองท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการบริหารตามหน้าที่ และเพื่อใช้บังคับประชาชนใน ท้องถิ่น เช่น เทศบัญญัติ ข้อบัญญัติตำบล เป็นต้น

3.2 สิทธิที่เป็นหลักในการดำเนินการบริหารท้องถิ่น คือ อำนาจในการกำหนด งบประมาณเพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยการท้องถิ่นนั้น ๆ

4. มีองค์กรที่จำเป็นในการบริหารและการปกครองตนเอง องค์กรที่จำเป็นของ ท้องถิ่นจัดแบ่งเป็นสองฝ่ายคือ องค์กรฝ่ายบริหาร และองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น การปกครองท้องถิ่น แบบเทศบาลจะมีคณะเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหาร และฝ่ายสภาเทศบาลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ หรือในแบบ มหานคร คือ กรุงเทพมหานครจะมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นฝ่ายบริหาร สภากรุงเทพมหานคร จะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น

5. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น จากแนวความคิดที่ว่า ประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้นที่จะรู้ปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาของตนเองอย่างแท้จริง หน่วยการ ปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีคนในท้องถิ่นมาบริหารงานเพื่อให้สมเจตนารมณ์และความต้องการ ของชุมชนและอยู่ภายใต้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนั้นยังเป็นการฝึกให้ประชาชน ในท้องถิ่นเข้าใจในระบบและกลไกของประชาธิปไตยอย่างแท้จริงอีกด้วย

2) วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น

1. ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ทั้งทางด้านการเงิน ตัวบุคคล ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ
2. เพื่อสนองตอบต่อความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง
3. เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษา การปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน

3) ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

1. การปกครองท้องถิ่นถือเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้กับประชาชน ทำให้เกิดความคุ้นเคยในการใช้สิทธิและหน้าที่พลเมือง อันจะนำมาสู่ความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตย
2. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งภาระของรัฐบาล
3. การปกครองท้องถิ่นจะทำให้ประชาชนรู้จักการปกครองตนเอง เพราะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดสำนึกในความสำคัญของตนเองต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนร่วมรับรู้ถึงอุปสรรค ปัญหาและช่วยกันแก้ไขปัญหาลงท้องถิ่น
4. การปกครองท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ
5. การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองการบริหารของประเทศในอนาคต
6. การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง

4) ลักษณะพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เนตรนภา คงหอม (2559: 32) ได้อธิบายลักษณะพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ

1. เป็นนิติบุคคล ก็คือ การมีอำนาจตามกฎหมายที่จะไปติดต่อ ผูกพันกันทางกฎหมายได้ ด้วยตนเอง เช่น ไปจัดซื้อจัดจ้างได้เอง
2. มีอำนาจนิติบัญญัติ สามารถออกกฎระเบียบข้อบังคับเพื่อใช้ในท้องถิ่นตนได้ เช่น การออกเทศบัญญัติ ข้อบัญญัติ
3. มีพื้นที่รับผิดชอบดูแล มีประชาชนในความรับผิดชอบ
4. มีเจ้าหน้าที่ และงบประมาณบริหารของตนเอง

ชูศักดิ์ เทียงตรง (2554: 9) ลักษณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เห็นอย่างเด่นชัดซึ่งมีลักษณะสำคัญ คือ มีความเป็นอิสระอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลกลาส่วนน้อยมาก องค์กรปกครองตนเองของท้องถิ่นเป็นนิติบุคคล โดยเอกเทศ ตั้งขึ้นโดยกฎหมายแยกจากส่วนกลาง มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอนและมีคณะผู้บริหารที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น มีอำนาจอิสระในด้านการคลัง เช่น การจัดเก็บภาษีและหารายได้อื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด และการจัดทำงบประมาณของตนเอง มีอำนาจอิสระในการวางนโยบายและมีการบริหารงานของตนเองไม่ต้องขอคำสั่งจากราชการบริหารส่วนกลางก่อน

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นระบบการบริหารที่กระจายอำนาจจากรัฐบาลกลางไปยังหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถจัดการปัญหาและพัฒนาตนเอง

ได้ตามความเหมาะสม โดยมีหลักสำคัญคือการกระจายอำนาจ การมีอิสระในการบริหารจัดการ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ รูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยแบ่งออกเป็นองค์กรปกครองรูปแบบทั่วไป เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) รวมถึงองค์กรรูปแบบพิเศษ เช่น กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ที่การตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างรวดเร็วและเหมาะสม ส่งเสริมความสามัคคีในชุมชน และเพิ่มโอกาสให้ประชาชนมีบทบาทในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น การปกครองลักษณะนี้ช่วยลดภาระของรัฐบาลส่วนกลาง ทำให้การดำเนินงานมีความคล่องตัว และตรงกับความต้องการของแต่ละพื้นที่มากขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อท้าทาย เช่น การขาดทรัพยากร ความไม่โปร่งใส และการขาดความรู้ความเข้าใจในความต้องการของประชาชน การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประชาธิปไตยในระดับฐานราก ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและประเทศชาติในระยะยาว

2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการประกาศจัดตั้งโดยยกฐานะมาจากสภาตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม 2538 การตราพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว มีผลทำให้สภาตำบลตามกฎหมายลักษณะการปกครองท้องถิ่นที่ส่วนที่อยู่นอกเขตเทศบาลและสุขาภิบาล ซึ่งแต่เดิมเคยมีสภาตำบลเป็นองค์กรบริหารได้ยกฐานะนิติบุคคลทันที จำนวน 6,251 แห่ง ส่วนสภาตำบลที่มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน 3 ปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท จะได้รับการประกาศจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลและส่วนราชการท้องถิ่นจำนวน 618 แห่ง จากนั้นก็ได้มีการประกาศจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มขึ้นเพื่อให้มีองค์การบริหารส่วนตำบลเต็มพื้นที่ในอนาคต (เนตรนภา คงหอม, 2559: 32) โดยในปัจจุบัน พบว่า มีองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดจำนวน 5,303 แห่ง (ข้อมูล ณ วันที่ 6 สิงหาคม 2563) (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2567)

1) โครงสร้างการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล

ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562 ได้กำหนด โครงสร้างการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ ดังนี้

1. สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนเขตเลือกตั้งละหนึ่งคน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ให้ถือเขตหมู่บ้านเป็นเขตเลือกตั้ง เว้นแต่หมู่บ้านใดมีราษฎรตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรไม่ถึงยี่สิบห้าคน ให้รวมหมู่บ้านนั้นกับหมู่บ้านที่มีพื้นที่ติดต่อกันและเมื่อรวมกันแล้วจะมีราษฎรถึงยี่สิบห้าคนเป็นเขตเลือกตั้งเดียวกัน การนับจำนวนราษฎรดังกล่าวให้นับ ณ วันที่ 1 มกราคมของปีที่มีการเลือกตั้ง การรวมหมู่บ้านเป็นเขตเลือกตั้งให้นายอำเภอเป็นผู้ดำเนินการและประกาศให้ประชาชนทราบภายในวันที่ 31 มกราคม ของปีที่มีการเลือกตั้ง เว้นแต่เป็นกรณีที่เป็นกรเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือมีการเลือกตั้งภายในเดือนมกราคม ให้ถือเขตเลือกตั้งที่ได้ประกาศไว้ในการเลือกตั้งครั้งสุดท้าย นอกจากนี้ยังมีประธานสภา 1 คน และรองประธานสภา 1 คนหนึ่งซึ่งเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้

นายอำเภอแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีวาระการดำรงตำแหน่งจนครบวาระของสมาชิกสภาอบต. และมีเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน โดยให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งเป็นเลขานุการสภา สำหรับอำนาจหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นในมาตรา 46 กำหนดอำนาจหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1.1 ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.2 พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

1.3 ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายนโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

2. คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย นายก อบต. 1 คน รองนายกอบต. ไม่เกิน 2 คน มีวาระการดำรงตำแหน่งตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (คราวละ 4 ปี) นอกจากนี้ยังมีเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับอำนาจหน้าที่ของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมาตรา 59 กำหนดไว้ดังนี้

2.1 กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบายแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ

2.2 สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.3 แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

2.4 วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

2.5 รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล

2.6 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

2) อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ ดังนี้

มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

(1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

(1/1) รักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย การดูแลการจราจร และส่งเสริมสนับสนุนหน่วยงานอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว

(2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

(3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

(4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(5) จัดการ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม และการฝึกอบรมให้แก่ประชาชน รวมทั้งการจัดการหรือสนับสนุนการดูแลและพัฒนาเด็กเล็กตามแนวทางที่เสนอแนะจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

(6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรีเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ

(7) ค้ำครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดี

ของท้องถิ่น

(9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

มาตรา 10 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

(11) ให้น้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร

(12) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

(13) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

(14) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ

(15) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์

(16) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว

(17) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

(18) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

(19) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล

(20) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม

(21) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

(22) การท่องเที่ยว

(23) การผังเมือง

มาตรา 69 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา 66 มาตรา 67 และมาตรา 68 นั้น ไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐในอันที่จะดำเนินกิจการใดๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในตำบล แต่ต้องแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลทราบล่วงหน้าตามสมควร ในกรณีนี้หากองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการดังกล่าว ให้กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ นำความเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลไปประกอบการพิจารณาดำเนินกิจการนั้นด้วย

มาตรา 70 เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลและข่าวสารจากทางราชการในเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินกิจการของ

ทางราชการในตำบล เว้นแต่ข้อมูลหรือข่าวสารที่ทางราชการถือว่าเป็นความลับเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ

มาตรา 71 องค์การบริหารส่วนตำบลอาจออกข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อใช้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือเมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้องค์การบริหารส่วนตำบลออกข้อบัญญัติหรือให้อำนาจออกข้อบัญญัติในการนี้จะกำหนดค่าธรรมเนียมที่จะเรียกเก็บและกำหนดโทษปรับผู้ฝ่าฝืนด้วยก็ได้แต่มิให้ กำหนดโทษปรับเกินหนึ่งพันบาท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา 73 องค์การบริหารส่วนตำบลอาจทำกิจการนอกเขตองค์การบริหารส่วนตำบล หรือร่วมกับสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่น เพื่อกระทำกิจการร่วมกันได้ทั้งนี้เมื่อได้รับความยินยอมจากสภาตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และกิจการนั้นเป็นกิจการที่จำเป็นต้องทำและเป็นการเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน

3.) รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีรายได้มาจากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

1. รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง โดยทำการเก็บจากภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากร ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับต่าง ๆ รายได้จากทรัพย์สิน สาธารณูปโภคและการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล

2. รายได้ที่หน่วยงานอื่นจัดเก็บให้โดยจัดเก็บจากภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ ภาษีสรรพสามิต และค่าใบอนุญาตเล่นการพนัน นอกจากนี้ยังจัดเก็บให้จากภาษีรถยนต์และค่าธรรมเนียมล้อเลื่อน และการจัดสรรแบ่งให้จากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ เป็นต้น

2.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1) แนวคิดของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

นับตั้งแต่ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 14 การปกครองท้องถิ่น ที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะ และกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน ประกอบกับ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 ที่กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง โดยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ที่กำหนดวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และกลยุทธ์ โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด แผนพัฒนาหมู่บ้านหรือแผนชุมชน อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้า ปี พ.ศ. 2559 กระทรวงมหาดไทยพิจารณาเห็นว่าการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านมาห้วงระยะเวลาของการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สอดคล้องกับ

แผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551 กำหนดให้แผนพัฒนาจังหวัด และการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องสอดคล้องกับ แผนพัฒนาจังหวัด กระทรวงมหาดไทยจึงได้ดำเนินการจัดทำระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 และได้ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2559 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดไปจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา และในปี พ.ศ. 2561 กระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินการจัดทำระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมปรับปรุงระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 ให้เป็นปัจจุบัน

2) ลักษณะของแผนพัฒนาท้องถิ่น

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 นิยาม “แผนพัฒนาท้องถิ่น” หมายความว่า แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และกลยุทธ์ โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาหมู่บ้านหรือแผนชุมชน อันมีลักษณะเป็นการกำหนด รายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้า และให้หมายความรวมถึงการเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้น แผนพัฒนาท้องถิ่น จึงมีลักษณะดังนี้

- (1) เป็นเอกสารที่แสดงความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา
- (2) เป็นเอกสารที่แสดงแนวทางการพัฒนาและวัตถุประสงค์ของการพัฒนาที่ชัดเจนและมีลักษณะเฉพาะตัวที่ต้องดำเนินการให้เกิดผล
- (3) เป็นเอกสารที่แสดงโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาที่จะดำเนินการเป็นห้วงระยะเวลา
- (4) เป็นเอกสารที่จะแสดงความเชื่อมโยงระหว่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา กับงบประมาณรายจ่ายประจำปี

3) วัตถุประสงค์การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

- (1) เพื่อให้การบริหารภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชน โดยมีแผนพัฒนาเป็นเครื่องมือช่วยผลักดันและสนับสนุน
- (2) เพื่อแสดงความสัมพันธ์และสอดคล้องกันระหว่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและการจัดทำงบประมาณประจำปี
- (3) เพื่อแสดงแนวทางและทิศทาง รวมทั้งเพื่อเป็นการประเมินผลการพัฒนาในช่วงเวลาแต่ละปีว่าสามารถตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายหรือไม่

(4) เพื่อเป็นการจัดเตรียมแผนงาน โครงการพัฒนาต่าง ๆ ให้อยู่ในลักษณะที่พร้อมจะบรรจุในเอกสารเทศบัญญัติ ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ทันทีที่รับงบประมาณ (เทศบาลเมืองลำพูน 2563: 1-2)

4) ประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

(1) การบรรจุจุดมุ่งหมายตามยุทธศาสตร์การพัฒนา พันธกิจ และวิสัยทัศน์ ที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งการบรรจุจุดมุ่งหมาย มีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการวางแผน เพราะการวางแผนทุกครั้งย่อมต้องมีจุดหมายปลายทางที่กำหนดไว้ ซึ่งถ้าจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้มีความชัดเจนก็จะช่วยให้การปฏิบัติมีทิศทางและสามารถบรรลุไปสู่จุดมุ่งหมายได้อย่างสะดวกและเกิดผลดี

(2) เกิดความประหยัด การวางแผนเกี่ยวข้องกับการใช้สติปัญญา เพื่อคิดวิธีให้บรรลุถึงประสิทธิภาพ มีการประสานงานที่ดี มีความสอดคล้องกัน ก่อให้เกิดการบริหารจัดการความเป็นระเบียบในงานต่าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรต่าง ๆ อย่างคุ้มค่า นับว่าเป็นการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นซึ่งจะก่อให้เกิดความประหยัด

(3) ลดความไม่แน่นอน เป็นการลดความไม่แน่นอน เนื่องจากการใช้จ่ายและจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขึ้นอยู่กับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม การวางแผนปฏิบัติจึงช่วยให้เกิดความแน่นอนในการใช้งบประมาณ เนื่องจากการวิเคราะห์พื้นฐานของข้อเท็จจริง

(4) ผู้บริหารท้องถิ่นใช้เป็นเกณฑ์ในการควบคุม ดำเนินการวางแผน การตัดสินใจ และควบคุมการใช้งบประมาณให้มีความสัมพันธ์กัน สามารถนำไปปฏิบัติและสร้างระบบการติดตามประเมินผล (เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ 2565: 2)

5) แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2566 - 2570)

(1) การทบทวนแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2566 - 2570) ให้เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ถู้อปฏิบัติตามข้อ 17 แห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(2) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถนำข้อมูลจากแผนพัฒนาท้องถิ่นฉบับปัจจุบัน มาทบทวนและปรับใช้ในการจัดทำหรือทบทวนแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2566 - 2570) โดยพิจารณาให้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด ยุทธศาสตร์จังหวัด ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาภาค แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) โดยในการจัดทำประชาคมท้องถิ่นให้มีการดำเนินการตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

(3) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามเค้าโครงแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พ.ศ.2566 - 2570)

6) ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 3 พ.ศ.2561 ข้อ 17 การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

(1) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจัดประชุมประชาคมท้องถิ่น ส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น รับทราบปัญหา ความต้องการ ประเด็นการพัฒนา และประเด็นที่เกี่ยวข้องตลอดจนความช่วยเหลือทางวิชาการ และแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับ สภาพพื้นที่ เพื่อนำมากำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจาก หน่วยงานต่างๆและข้อมูล ในแผนพัฒนาหมู่บ้านหรือชุมชน มาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

(2) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นรวบรวมแนวทางและข้อมูลนำมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น แล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

(3) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

(4) ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น และประกาศใช้แผนพัฒนาท้องถิ่น

ข้อ 21 การแก้ไขแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นอำนาจของผู้บริหารท้องถิ่นเมื่อผู้บริหารท้องถิ่นได้เห็นชอบแผนพัฒนาท้องถิ่นที่แก้ไขแล้ว ให้ปิดประกาศให้ประชาชนทราบโดยเปิดเผย ไม่น้อยกว่า 30 วัน นับแต่วันที่ผู้บริหารท้องถิ่นเห็นชอบ พร้อมทั้งแจ้งสภาท้องถิ่น และจังหวัดทราบด้วย

ข้อ 22 เพื่อประโยชน์ของประชาชน การเพิ่มเติมแผนพัฒนาท้องถิ่น ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

(1) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เพิ่มเติมพร้อมเหตุผลและความจำเป็นเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

(2) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและประชาคมท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เพิ่มเติม สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ส่งร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เพิ่มเติมให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ด้วย เมื่อแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เพิ่มเติมได้รับความเห็นชอบแล้ว ให้ส่งแผนพัฒนาท้องถิ่นดังกล่าวให้ผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้ พร้อมทั้งปิดประกาศให้ประชาชนทราบโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่า 30 วัน นับแต่วันที่ผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้

ข้อ 22.1 เพื่อประโยชน์ของประชาชน การเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ส่งร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เปลี่ยนแปลงให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ด้วย เมื่อแผนพัฒนาท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งได้รับความเห็นชอบแล้ว ให้ส่งแผนพัฒนาท้องถิ่นดังกล่าว ให้ผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้ พร้อมทั้งปิดประกาศให้ประชาชนทราบโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน นับแต่วันที่ผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้

ข้อ 22.2 ในกรณีการเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่นเกี่ยวกับโครงการพระราชดำริ งานพระราชพิธี รัฐพิธี นโยบายของรัฐบาล และนโยบายกระทรวงมหาดไทย ให้เป็น

อำนาจของผู้บริหาร ท้องถิ่น สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ส่งร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาด้วย และเมื่อแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลง ได้รับความเห็นชอบแล้วให้ปิดประกาศให้ประชาชนทราบโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับความเห็นชอบการเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่นดังกล่าว

ข้อ 24 เมื่อประกาศใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นแล้ว ต้องแจ้งสภาท้องถิ่น และคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ และประกาศให้ประชาชนในท้องถิ่นโดยทั่วกันภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ประกาศใช้และปิดประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่า 30 วัน คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

องค์ประกอบ ให้ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย

(1) ผู้บริหารท้องถิ่น	ประธานกรรมการ
(2) รองนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นทุกคน	กรรมการ
(3) สมาชิกสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน	กรรมการ
(4) ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน	กรรมการ
(5) ผู้แทนภาคราชการและ/หรือรัฐวิสาหกิจที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนไม่น้อยกว่าสามคน	กรรมการ
(6) ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนไม่น้อยกว่าสามคนแต่ไม่เกินหกคน	กรรมการ
(7) ปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	กรรมการและเลขานุการ
(8) หัวหน้าส่วนการบริหารที่มีหน้าที่จัดทำแผน	ผู้ช่วยเลขานุการ

กรรมการตาม (3) (4) (5) และ (6) ให้มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปีและอาจได้รับการคัดเลือกอีกก็ได้ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. กำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น โดยพิจารณาจาก

(1.1) อำนาจหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่ที่มีผลกระทบต่อประโยชน์สุขของประชาชน เช่น การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยการผังเมือง

(1.2) ภารกิจถ่ายโอนตามกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ

(1.3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศกลุ่มจังหวัด และจังหวัดโดยให้เน้นดำเนินการในยุทธศาสตร์ที่สำคัญและมีผลต่อประชาชนโดยตรง เช่นการแก้ไขปัญหาความยากจน การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

(1.4) กรอบนโยบาย ทิศทาง แนวทางการพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด

(1.5) นโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นที่แถลงต่อสภาท้องถิ่น

(1.6) แผนพัฒนาหมู่บ้านหรือแผนชุมชน

ในการนำประเด็นข้างต้นมาจัดทำแผนพัฒนาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คำนึงถึงสถานการณ์การคลังของท้องถิ่น และความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ มาประกอบการ พิจารณาด้วย

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
องค์ประกอบ ให้ผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา
ท้องถิ่น ประกอบด้วย

(1) ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ประธานกรรมการ
(2) หัวหน้าส่วนการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	กรรมการ
(3) ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือก	กรรมการ
จำนวนสามคน	
(4) หัวหน้าส่วนการบริหารที่มีหน้าที่จัดทำแผน	กรรมการและเลขานุการ
(5) เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนหรือพนักงาน	ผู้ช่วยเลขานุการ
ส่วนท้องถิ่นที่ผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมาย	

กรรมการตาม (3) ให้มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปีและอาจได้รับการคัดเลือก
อีกได้คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีหน้าที่จัดทำร่างแผนพัฒนาให้
สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นกำหนด จัดทำร่างแผนการดำเนินงาน
และจัดทำร่างข้อกำหนดขอบข่ายและรายละเอียดของงาน

7) การนำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2566 - 2570) ไปสู่การปฏิบัติ

เพื่อให้แผนพัฒนาท้องถิ่นนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นใช้แผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณ
รายจ่ายเพิ่มเติม และงบประมาณรายจ่ายจากเงินสะสมในส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เมื่อสภาท้องถิ่นได้ให้
ความเห็นชอบในวิธีการงบประมาณและเป็นไปตามแผนพัฒนาท้องถิ่น หากปรากฏในภายหลังว่า
หลักเกณฑ์ราคากลางหรือบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ คุณลักษณะ มาตรฐาน ราคาปรับเปลี่ยนไป ให้
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการงบประมาณของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2563 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน
การเก็บรักษาเงินและการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 และแก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2561 โดยไม่ต้องแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลง
แผนพัฒนาท้องถิ่นเมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น (พ.ศ.2566 - 2570) แล้ว หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความประสงค์ที่จะดำเนินการ
ทบทวนแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พ.ศ.2566 - 2570) ให้เป็นปัจจุบันก็สามารถ
ดำเนินการได้ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น (เทศบาลตำบลไชยมงคล 2566: 3-6)

2.1.5 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง ได้จัดตั้งตามประกาศกระทรวงมหาดไทย มาตรา 40
และมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2539 เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ประเภทสามัญ อยู่ในเขตปกครองของอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่เลขที่ 77 หมู่ 9 ตำบลแม่นาวาง อำเภอ แม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ทางหลวงหมายเลข 107 แยกเข้าสู่ถนนทางหลวงชนบทหมายเลข พช.3023 ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของตัวอำเภอแม่เมาะ ห่างจากที่ว่าการอำเภอแม่เมาะ ประมาณ 12 กิโลเมตร ใช้เวลาประมาณ 40 นาที มีเนื้อที่ 184.70 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 115,390 ไร่ ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับเทศบาลตำบลแม่เมาะ และองค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

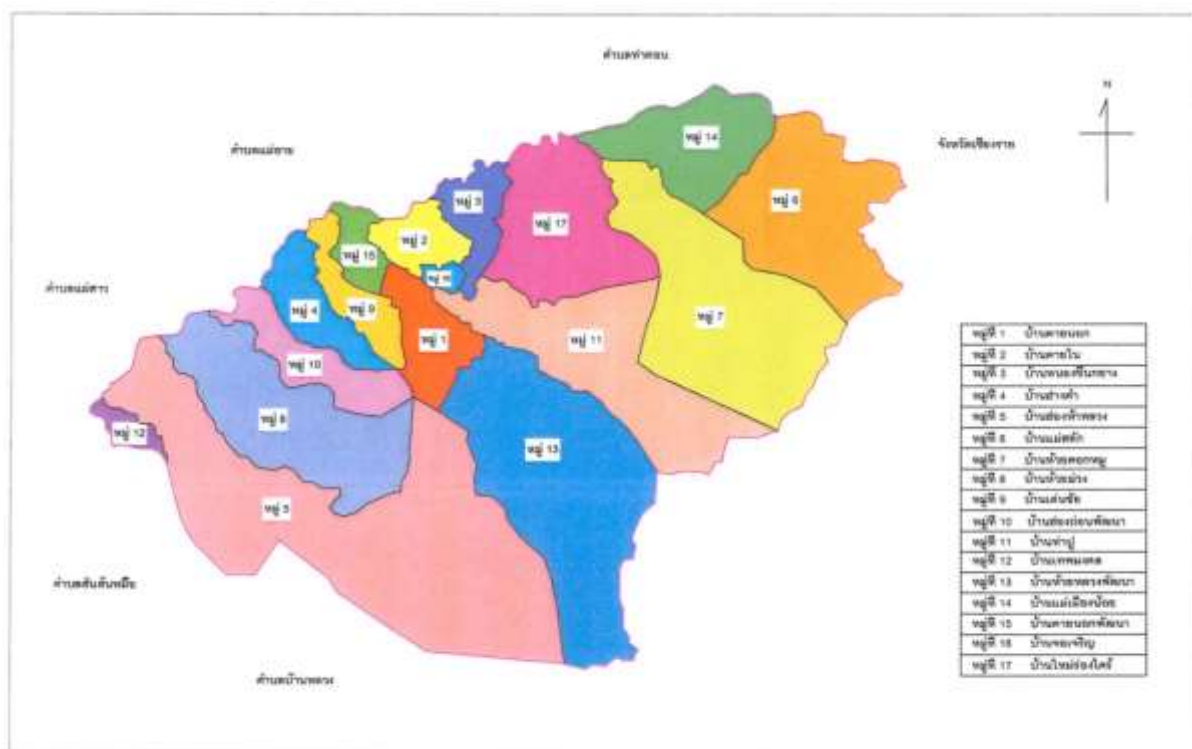
ทิศใต้ ติดกับองค์การบริหารส่วนตำบลสันต้นหมื้อ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง

ทิศตะวันออก ติดกับอำเภอแม่สรวย และอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ทิศตะวันตก ติดกับเทศบาลตำบลแม่เมาะ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

สภาพพื้นที่เป็นที่ราบสูง และภูเขา ซึ่งสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 1,200 เมตร มีชาวเขาอาศัยอยู่ ได้แก่ ชาวเขาเผ่ามูเซอ ลีซอ กระเหรี่ยง ปะหล่อง ไต ส่วนพื้นราบเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรรม เช่น ข้าว พริก กระเทียม ส้มเขียวหวาน ถั่ว มะม่วง ลิ้นจี่ ลำไย ฯลฯ และเป็นพื้นที่อาศัยของชาวไทยพื้นราบ มีจำนวนประชากรตำบลแม่นาวาง ณ วันที่ 30 ธันวาคม 2566 จำนวน 15,189 คน แยกเป็นชาย 7,654 คน หญิง 7,535 คน จำนวนครัวเรือน 6,006 ครัวเรือน

การปกครองตำบลแม่นาวาง แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 17 หมู่บ้าน ประกอบด้วยหมู่ที่ 1 บ้านคายนอก, หมู่ที่ 2 บ้านคายนใน, หมู่ที่ 3 บ้านหนองขึ้นกยาง, หมู่ที่ 4 บ้านฮ่างตำ, หมู่ที่ 5 บ้านฮ่องห้าหลวง, หมู่ที่ 6 บ้านแม่สลัก, หมู่ที่ 7 บ้านห้วยคอกหมู, หมู่ที่ 8 บ้านห้วยม่วง, หมู่ที่ 9 บ้านเด่นชัย, หมู่ที่ 10 บ้านฮ่องถ่อนพัฒนา, หมู่ที่ 11 บ้านท่าปู่, หมู่ที่ 12 บ้านเทพมงคล, หมู่ที่ 13 บ้านห้วยหลวงพัฒนา, หมู่ที่ 14 บ้านแม่เมืองน้อย, หมู่ที่ 15 บ้านคายนอกพัฒนา, หมู่ที่ 16 บ้านจ่อเจริญ และหมู่ที่ 17 บ้านใหม่ร่องไคร้

ภาพที่ 2.2 ภาพแสดงหมู่บ้านในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สตร
อำเภอแม่สตร จังหวัดเชียงใหม่

ที่มา : แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566-2570) องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สตร, 5

ประชากรส่วนใหญ่ในตำบลประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา ทำสวน และปลูกพืชตามฤดูกาล อีกทั้งยังมีทำเกษตรอินทรีย์ การปลูกผักประเภทไม้ใช้ดิน เพาะเห็ด ฯลฯ เป็นอาชีพเสริม โดยอาจจำแนกพื้นที่การเพาะปลูกพืชผลทางการเกษตรโดยประมาณ ดังนี้

1. ปลูกข้าวนาปี ข้าวเจ้า ประมาณ 44 ไร่ ข้าวเหนียว ประมาณ 11,170 ไร่
2. ปลูกข้าว นาปรัง ข้าวเหนียว ประมาณ 6,948 ไร่
3. ปลูกข้าวไร่ ประมาณ 74 ไร่
4. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ประมาณ 9 ไร่
5. กระเทียม ประมาณ 1,111 ไร่
6. พริก ประมาณ 497 ไร่
7. ลิ้นจี่ ประมาณ 520 ไร่
8. มะม่วง ประมาณ 310 ไร่
9. ส้มเขียวหวาน ประมาณ 3,097 ไร่
10. เงาะ ประมาณ 158 ไร่
11. ปาล์มน้ำมัน ประมาณ 142.75 ไร่
12. กาแฟ ประมาณ 163 ไร่
13. ชา ประมาณ 85 ไร่
14. ยางพารา ประมาณ 947 ไร่

ภายในตำบลแม่น้ำววมี่กิจการที่เป็นลักษณะการให้บริการ แยกเป็นประเภทได้ ดังนี้

1. สถานีบริการน้ำมันแบบปั๊มหลอดแก้วมือหมุน/ปั๊มน้ำมันแบบตู้หยอดเหรียญ/สถานีบริการน้ำมันแบบถังลอยริมถนนขนาดเล็ก จำนวน 8 แห่ง

2. กิจการโรงสีข้าว (ขนาดเล็ก) จำนวน 5 แห่ง
3. ร้านค้าปลีก จำนวน 72 แห่ง
4. ตลาดเอกชน จำนวน 3 แห่ง
5. ร้านซ่อมรถ จำนวน 2 แห่ง
6. ร้านจำหน่ายปุ๋ย ยาทางการเกษตร จำนวน 4 แห่ง
7. จำหน่ายแก๊ส (เชื้อเพลิงหุงต้ม) จำนวน 5 แห่ง

ด้านการศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล มีดังนี้

1. โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 8 แห่ง
 - 1.1 โรงเรียนบ้านหนองขี้นกยาง หมู่ที่ 3
 - 1.2 โรงเรียนบ้านฮ่างตำ หมู่ที่ 4
 - 1.3 โรงเรียนศึกษานารีอนุสรณ์ 1 หมู่ที่ 14
 - 1.4 โรงเรียนศึกษานารีอนุสรณ์ 2 หมู่ที่ 6
 - 1.5 โรงเรียนบ้านห้วยม่วง หมู่ที่ 8
 - 1.6 โรงเรียนประพันธ์-อารีย์ หงษ์สกุล หมู่ที่ 13
 - 1.7 โรงเรียนชุมชนบ้านคาย หมู่ที่ 4
 - 1.8 โรงเรียนบ้านห้วยคอกหมู หมู่ที่ 7
2. โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 2 แห่ง
 - 2.1 โรงเรียนชุมชนบ้านคาย หมู่ที่ 1
 - 2.2 โรงเรียนบ้านห้วยคอกหมู หมู่ที่ 7
3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 13 แห่ง
 - 3.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านฮ่องห้าหลวง หมู่ที่ 12
 - 3.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านแม่สลัก หมู่ที่ 6
 - 3.3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองขี้นกยาง หมู่ที่ 3
 - 3.4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบ อบต.แม่น้ำววมี่ หมู่ที่ 9
 - 3.5 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยหลวง หมู่ที่ 13
 - 3.6 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กห้วยจันสี หมู่ที่ 13
 - 3.7 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยม่วงนอก หมู่ที่ 8
 - 3.8 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดสีลาอาสน์ หมู่ที่ 15
 - 3.9 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยปากกล้วย หมู่ที่ 11
 - 3.10 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านฮ่องถ่อนพัฒนา หมู่ที่ 10
 - 3.11 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านคาย หมู่ที่ 1
 - 3.12 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสันเจริญ หมู่ที่ 14
 - 3.13 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านแม่เมืองน้อยใน หมู่ที่ 7

4. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 1 แห่ง
5. ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน จำนวน 17 แห่ง

สถาบันและองค์กรทางศาสนาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล มีดังนี้

1. วัด จำนวน 12 แห่ง
2. สำนักสงฆ์ จำนวน 5 แห่ง
3. โบสถ์ จำนวน 16 แห่ง

สาธารณสุขในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีดังนี้

1. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 2 แห่ง
 - 1.1 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล บ้านแม่เมืองน้อย
 - 1.2 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล บ้านคาย
2. ร้านขายยาแผนปัจจุบัน 3 แห่ง
3. ศูนย์สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน 17 แห่ง
4. ศูนย์ส่งเสริมรักษาสุขภาพประจำหมู่บ้าน 24 แห่ง

การบริการขั้นพื้นฐานในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล มีดังนี้

การคมนาคมในพื้นที่ตำบลแม่น้ำวาง ส่วนใหญ่ประชาชนในตำบลมีและใช้พาหนะส่วนตัวเป็นหลัก โดยใช้เส้นทางหลวงชนบทเป็นเส้นทางหลัก 8 สาย ดังนี้

ตารางที่ 2.1 ตารางแสดงการคมนาคมเส้นทางหลวงชนบทในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำวาง

ลำดับ	ชื่อถนน	หมู่ที่	ความกว้าง (เมตร)	ความยาว (เมตร)	ลักษณะผิวจราจร
1	ถนนสายฝาง-แม่สลัก	12-6	6	26,000	คอนกรีตเสริมเหล็ก
2	ถนนฮ้องห้าหลวง-บ้านสันห้าง	5	4	10,000	ดินลูกรัง
3	ถนนบ้านคาย-ห้วยหลวง	2-13	4	4,000	คสล.+ดินลูกรัง
4	ถนนบ้านคายใน-สันโค้ง	2	6	2,000	แอสฟัลต์ติก
5	ถนนบ้านคาย-ห้วยจันสี	1-13	4	5,000	คสล.+ดินลูกรัง
6	ถนนบ้านห้วยม่วง-ห้วยเหี้ยะ	8	4	3,000	ดินลูกรัง
7	ถนนแม่เมืองน้อย-ท่าดอน	14	6	800	แอสฟัลต์ติก
8	บ้านใหม่ร่องไคร้-แม่เมืองน้อยใน	17-7	4	5,000	คสล.+แอสฟัลต์ติก

ที่มา : แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566-2570) องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำวาง, 12

การไฟฟ้า อัตราการใช้ไฟฟ้าของหมู่บ้าน คิดเป็นอัตราร้อยละ 100 มีไฟฟ้าใช้ครอบคลุมทั้ง 17 หมู่บ้าน และได้ติดตั้งระบบไฟฟ้าส่องสว่างบริเวณสองข้างทางถนนสายหลักและถนนซอย เพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ประชาชนในตำบลแม่น้ำวางครอบคลุมทั้ง 17 หมู่บ้าน

การประปา การขยายเขตการให้บริการของประปาส่วนภูมิภาคภายในตำบลแม่น้ำวาวังยังไม่ทั่วถึง ส่วนใหญ่ยังใช้การเก็บน้ำจากแหล่งน้ำตามธรรมชาติเพื่อนำมาผลิตเป็นระบบประปาหมู่บ้าน ประปาภูเขา และแจกจ่ายด้วยระบบท่อไปยังบ้านเรือนของประชาชน โดยได้รับการดูแล บำรุงรักษาภายในหมู่บ้าน ดังนี้

1. ประปาหมู่บ้าน 9 แห่ง ได้แก่
 - 1.1 ประปาบ้านหนองบัวงาม หมู่ที่ 3
 - 1.2 ประปาบ้านฮ้างดำ หมู่ที่ 4
 - 1.3 ประปาบ้านห้วยม่วง หมู่ที่ 8
 - 1.4 ประปาบ้านเด่นชัย หมู่ที่ 9
 - 1.5 ประปาบ้านฮ้องถ่อน หมู่ที่ 10
 - 1.6 ประปาบ้านเทพมงคล หมู่ที่ 12
 - 1.7 ประปาบ้านสันเจริญ หมู่ที่ 14
 - 1.8 ประปาบ้านป้อมไผ่ หมู่ที่ 14
 - 1.9 ประปาบ้านใหม่ร่องไคร้ หมู่ที่ 17
2. ประปาภูเขา 17 แห่ง ได้แก่
 - 2.1 ประปาภูเขาบ้านห้วยม่วงนอก หมู่ที่ 5
 - 2.2 ประปาภูเขาบ้านห้วยม่วงใน หมู่ที่ 5
 - 2.3 ประปาภูเขาบ้านวังดินนอก หมู่ที่ 6
 - 2.4 ประปาภูเขาบ้านวังดินใน หมู่ที่ 6
 - 2.5 ประปาภูเขาบ้านอาข่า หมู่ที่ 6
 - 2.6 ประปาภูเขาบ้านแม่สลัก หมู่ที่ 6
 - 2.7 ประปาภูเขาบ้านห้วยสำน หมู่ที่ 6
 - 2.8 ประปาภูเขาบ้านห้วยคอกหมู หมู่ที่ 7
 - 2.9 ประปาภูเขาบ้านห้วยมะราง หมู่ที่ 7
 - 2.10 ประปาภูเขาบ้านแม่เมืองน้อยใน หมู่ที่ 7
 - 2.11 ประปาภูเขาบ้านท่าปู หมู่ที่ 11
 - 2.12 ประปาภูเขาบ้านห้วยปากกล้วย หมู่ที่ 11
 - 2.13 ประปาภูเขาบ้านห้วยหวาย หมู่ที่ 11
 - 2.14 ประปาภูเขาบ้านห้วยหลวง หมู่ที่ 13
 - 2.15 ประปาภูเขาบ้านห้วยจันสี หมู่ที่ 13
 - 2.16 ประปาภูเขาบ้านห้วยทรายขาว หมู่ที่ 13
 - 2.17 ประปาภูเขาบ้านกิวตอก หมู่ที่ 13
3. บ่อน้ำตื้น 1,400 บ่อ
4. บ่อน้ำบาดาล 24 แห่ง

โทรศัพท์ ปัจจุบันทุกหมู่บ้าน ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เป็นส่วนใหญ่

ไปรษณีย์หรือการสื่อสารหรือการขนส่ง และวัสดุ ครุภัณฑ์

ที่ทำการไปรษณีย์ที่ใกล้ที่สุด ได้แก่ ไปรษณีย์แม่เอย ตั้งอยู่ ตำบลมะลิกา อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่ ห่างจากตำบลแม่นาวาง ไปทางทิศเหนือประมาณ 8 กิโลเมตร (แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2566 – 2570 องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง)

ในการศึกษารั้วนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นมาเป็นกรอบเพื่อประกอบในการพิจารณาถึงความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่ อันเป็นไปตามจุดมุ่งหมายหลักของการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวคือ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีอิสระในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น อันเป็นการสอดคล้องกับหลักการสำคัญของระบบประชาธิปไตย และเพื่อให้การบริการสาธารณะที่จำเป็นแก่ประชาชนเป็นไปโดยรวดเร็วสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน โดยรัฐกระจายอำนาจ หน้าที่ และทรัพยากรการบริหารงานอย่างเพียงพอให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นอันเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย และเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล สามารถจัดบริการสาธารณะให้มีความสอดคล้องเหมาะสม และตรงตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น อีกทั้งยังเป็นการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับประชาชน ทำให้ท้องถิ่นมีมาตรฐานในการดำเนินงานเพื่อสร้างประสิทธิภาพที่ดีขึ้นๆ ขึ้นไป

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นเรศ คนหลักและกัมปนาท วงษ์วัฒนวงศ์ (2565) ได้ศึกษาเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยการศึกษาของประชาชน กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลวังนกแอ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อความคิดเห็นในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน และเพื่อศึกษาแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบพบว่าประชาชนที่มี เพศ อายุการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน หมู่บ้านที่อาศัย ระยะเวลาอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน และตำแหน่งทางสังคมในตำบล ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่แตกต่างกันทุกด้าน แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลวังนกแอ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า 1) องค์การบริหารส่วนตำบลควรประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง และจัดเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ประชาชนได้รับรู้และรับทราบข้อมูล 2) องค์การบริหารส่วนตำบลควรสร้างความตระหนักกับประชาชนให้เห็นความสำคัญของแผนพัฒนาท้องถิ่น 3) องค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาหมู่บ้านอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งโครงการต่าง ๆ และการจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม และ 4) องค์การบริหารส่วนตำบลควรทำ MOU ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขปัญหา และร่วมกันพัฒนาหมู่บ้านในเขตพื้นที่

ทัศนัท ใจบุญ (2562) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยาจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับการมีส่วนร่วมของประชาชนจากมากไปน้อยตามลำดับ ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ด้านมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามลำดับ สำหรับผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา ที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยาไม่แตกต่างกัน ส่วนการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา ที่มีระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน พบว่าในภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรารุธ สืบเพ็ชร (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลทะเลทรัพย์ อำเภอบะพือ จังหวัดชุมพร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลทะเลทรัพย์ อำเภอบะพือ จังหวัดชุมพร เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลทะเลทรัพย์ อำเภอบะพือ จังหวัดชุมพร จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลทะเลทรัพย์ อำเภอบะพือ จังหวัดชุมพร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ประชาชนที่มีเพศและอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลทะเลทรัพย์ อำเภอบะพือ จังหวัดชุมพรไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุและหมู่บ้านอาศัยอยู่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สุธิมา เทพวงศ์ (2562) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านร่วมรับผลประโยชน์รองลงมา คือ ด้านการร่วมคิด

และด้านร่วมวางแผน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการร่วมติดตามและประเมินผล และด้านร่วมปฏิบัติ ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของประชากรที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ พบว่าประชาชนที่มี สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกันจะมีส่วนร่วมโดยรวมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน โดยประชาชนที่มี เพศ อายุ อาชีพ แตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วนิดา รุ่งโยธิน (2561) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านประเมินผล มีค่าคะแนนอยู่ในระดับมาก ด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก ด้านรับผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการปฏิบัติการอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชน ที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับ การศึกษา รายได้ต่อเดือน การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ในชุมชน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ต่างกัน มีการมีส่วนร่วมส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อัครวิทย์ ศาสนพิทักษ์ และวิมลรัตน์ ยิ้มละมัย (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลวิเศษไชยชาญ อำเภวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ เทศบาลตำบลวิเศษไชยชาญ อำเภวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง และ (2) เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนใน การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลวิเศษไชยชาญ อำเภวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลวิเศษไชยชาญ มีระดับการมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามลำดับคือ (1) การวางแผนพัฒนาท้องถิ่น (2) การนำแผนพัฒนาท้องถิ่นไปปฏิบัติ และ (3) การติดตามประเมินผล แผนพัฒนาท้องถิ่น ส่วนการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลวิเศษไชยชาญ พบว่าความแตกต่างด้านปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่อการมีส่วนร่วมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นปัจจัยด้านการศึกษาที่มีความแตกต่างกัน

พิศมร เพิ่มพูน (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาสามสิบ อำเภเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาสามสิบ อำเภเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาสามสิบ อำเภเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัย พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาสามสิบ อำเภเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว อยู่ใน

ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการมีส่วนร่วมฯ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาสามสิบ อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยมาก เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ และลำดับสุดท้ายคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และอาชีพ รายได้ต่อเดือน และการรับรู้สิทธิในการเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาสามปี มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาสามสิบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05, 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

สุวตถิ์ ไกรสกุล และจุฑาภรณ์ คงรักษะกวิน (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ผลจากการวิจัยพบว่า 1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ในแต่ละด้านมีภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2. ประชาชนที่มีอายุ และอาชีพ ต่างกันมีส่วนร่วมต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีเพศ การศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีส่วนร่วมต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ไม่แตกต่างกัน

จรัมจิตร อ่อนละมุล (2559) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนิคมพัฒนา อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลนิคมพัฒนา อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยองและเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลนิคมพัฒนา อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลนิคมพัฒนา อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของการมีส่วนร่วม พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนเป็นอันดับแรก ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ในระดับปานกลาง และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ในระดับน้อย เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนิคมพัฒนา อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง จำแนกตาม เพศ อายุการศึกษา ไม่แตกต่างกัน แต่ในด้านอาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนิคมพัฒนา อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เนตรนภา คงหอม (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขาชะลา อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขาชะลา อำเภอพยุหะ

คีรี จังหวัดนครสวรรค์ และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขากะลา อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ผลการศึกษาพบว่า 1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขากะลา อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านสามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนา รองลงมาด้านการจัดทำรายละเอียดของแผนพัฒนา ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ด้านการเตรียมการจัดทำแผนพัฒนา ด้านการจัดทำร่างแผนพัฒนา ด้านการอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนา และด้านการคัดเลือกแนวทางการพัฒนา 2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขากะลา อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาแตกต่างกัน และประชาชนที่มีอายุ อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ไม่แตกต่างกัน

ภคมน อินทร์น้อย (2559) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลน้ำคอก อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น บทบาทหน้าที่ทางสังคม และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรค ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลน้ำคอก อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนในผลประโยชน์มากที่สุด รองลงมา มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และมีส่วนร่วมในติดตามและประเมินผลตามลำดับ ความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และ บทบาทหน้าที่ทางสังคม และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ที่มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น ที่มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลน้ำคอก อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยองในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

อภิสิทธิ์ สรพิมพ์ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวังหลวง อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วม เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมประชาชน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ รวมทั้งแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวังหลวง อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวังหลวง อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลวังหลวง อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ พบว่า แตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนจำแนกตาม อายุ และอาชีพ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อาจกล่าวได้ว่า กลไกสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาของการบริหารงานส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น เพราะประชาชนในท้องถิ่นจะเข้าใจถึงสภาพปัญหา ข้อบกพร่องได้อย่างตรงจุด ประชาชนจึงจำเป็นต้องเข้าไปมีบทบาท และมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นตั้งแต่ต้นจนจบ นั่นคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมเสนอปัญหา ร่วมวางแผน ตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ไปจนถึงการติดตามและประเมินผล ซึ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคือปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม ตลอดจนการสร้างความรู้ ความเข้าใจด้านการพัฒนา ปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นองค์ประกอบที่มีส่วนช่วยให้เกิดความสำเร็จในการพัฒนาท้องถิ่น รวมถึงเป็นพัฒนาท้องถิ่นที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างตรงจุดและทั่วถึงอย่างยั่งยืน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ประชากรที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปและมีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ 17 หมู่บ้าน จำนวน 11,435 คน (ข้อมูลจากสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ณ วันที่ 31 มกราคม 2567)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนของกลุ่มตัวอย่างจาก 11,435 คน กำหนดขนาดโดยใช้สูตรคำนวณของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 387 คน

3.1.3 วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างนั้นผู้วิจัยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด 2553, 47-48) เพื่อให้เกิดการกระจายตัวของแบบสอบถามตามสัดส่วนของหมู่บ้าน จำนวน 17 หมู่บ้าน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือแบบสอบถาม (Questionnaires) โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) (Likert, 1961) เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามสร้างขึ้นจากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องและแบบสอบถามครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการวิจัย ประกอบไปด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วยตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ส่วนที่ 2 เป็นมาตราวัดแบบให้คะแนนสอบถามความคิดเห็นระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการมีส่วนร่วมในการได้รับบริการ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยพิจารณาจากระดับคะแนน

เฉลี่ยตามเกณฑ์ที่จัดชั้น (Class Interval) ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด 2553, 121) ให้คะแนนตามกำหนดไว้ดังนี้

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

โดยถือเกณฑ์การประเมินเป็นคะแนน ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์เนื้อหาโดยการบรรยาย

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) โดยมีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาศึกษาเอกสารทางวิชาการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรายละเอียดแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา มาวิเคราะห์สรุปเป็นภาพรวมให้ได้กรอบแนวคิดในการวิจัยและแนวทางในการกำหนดขอบเขตและโครงสร้างของเนื้อหาในการสร้างคำถามและแบบสอบถาม

2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับบริการ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

3. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างตามนิยามศัพท์เฉพาะ เป็นการสร้างแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ มาตรวจสอบความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

5. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะกับข้อคำถาม และหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) และความเหมาะสมของภาษาของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยเกณฑ์ในการพิจารณาความสอดคล้องมีดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

นำผลที่ได้จากการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 - 1.00

6. นำแบบสอบถามไปทดลอง (try-out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alphacoefficient) ของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยมีค่าความเชื่อมั่น 0.816

7. นำข้อมูลจากการทดลองมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ แล้วนำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิกถึงผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावางทั้ง 17 หมู่บ้าน เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่างโดยเก็บข้อมูลจากประชากรที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปในแต่ละหมู่บ้าน

2. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยการแจกแบบสอบถามที่แบ่งกลุ่มไว้แล้วตามสัดส่วนของแต่ละหมู่บ้าน ให้ครบจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 387 คน โดยขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้กรอกแบบสอบถามเอง และเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนทันที

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วดำเนินการวิเคราะห์สรุปผลตามขั้นตอนของการวิจัย

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปหาค่าสถิติ ดังต่อไปนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วยตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยใช้สถิติ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (independent Sample-test) โดยทดสอบลักษณะประชากรในด้านเพศ และการวิเคราะห์ความ

แปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance) หรือ One-Way-ANOVA) เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะประชากรในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ โดยหากพบว่าผลการทดสอบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ผู้วิจัยจะทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันชัดเจนในการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลผล ดังนี้

$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (Average)
S.D	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่คำนวณจาก t-test
f	แทน	ค่าสถิติที่คำนวณจาก f-test หรือวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)
SS	แทน	ผลรวมของค่าความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
df	แทน	ระดับความเป็นอิสระ (degree of freedom)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมของความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean squares)
Sig*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เมาะ ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับการบริการ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับการบริการ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งรวบรวมจากแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ย

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	170	43.93
หญิง	217	56.07
รวม	387	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 56.07 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 43.93

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
18 – 29 ปี	61	15.76
30 – 39 ปี	124	32.04
40 – 49 ปี	81	20.93
50 – 59 ปี	56	14.47
60 ปี ขึ้นไป	65	16.80
รวม	387	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่ตอบแบบสอบถามมีอายุระหว่าง 30 – 39 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.04 รองลงมาคืออายุระหว่าง 40 – 49 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.93 อายุ 60 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 16.80 อายุระหว่าง 18 – 29 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.76 และอายุระหว่าง 50 – 59 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.47 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา

ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	105	27.10
มัธยมศึกษา/ปวช.	121	31.30
ปวส. หรืออนุปริญญา	102	26.40
ปริญญาตรี	52	13.40
สูงกว่าปริญญาตรี	7	1.80
รวม	387	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่ตอบแบบสอบถามมีระดับการศึกษา มัธยมศึกษา/ปวช. มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.30 รองลงมาคือระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 27.10 ระดับปวส. หรืออนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 26.40 ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 13.40 และระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 1.80 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกอาชีพ

ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
นักเรียน นักศึกษา	30	7.75
เกษตรกร	151	39.02
พนักงานบริษัท/ลูกจ้าง	66	17.05
ธุรกิจส่วนตัว	51	13.18
รับราชการ	22	5.68
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4	1.03
อื่น ๆ	63	16.28
รวม	387	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่ตอบแบบสอบถามมีอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.02 รองลงมาคืออาชีพพนักงานบริษัท/ลูกจ้าง คิดเป็นร้อยละ 17.05 อาชีพอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 16.28 อาชีพธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 13.18 อาชีพนักเรียน นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 7.75 อาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 5.68 และอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 1.03 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้เฉลี่ย

ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
รายได้เฉลี่ย		
ไม่เกิน 5,000 บาท	72	18.60
5,001 – 10,000 บาท	174	44.96
10,001 – 20,000 บาท	111	28.68
20,001 บาท ขึ้นไป	30	7.75
รวม	387	100.00

จากตารางที่ 4.5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่ตอบแบบสอบถามมีรายได้เฉลี่ยในช่วงรายได้ 5,000 – 10,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.96 รองลงมาคือช่วงรายได้ 10,001 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 28.68 ช่วงรายได้ไม่เกิน 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.61 และช่วงรายได้ 20,001 บาท คิดเป็นร้อยละ 7.75 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เมาะ ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับบริการ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เมาะ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำค่าคะแนนเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวม

การมีส่วนร่วมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบล	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.03	0.583	มาก	3
ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	4.27	0.390	มาก	1
ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับบริการ	4.22	0.360	มาก	2
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.47	0.538	ปานกลาง	4
รวม	4.00	0.249	มาก	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การมีส่วนร่วมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับ จากมากไปน้อย พบว่าด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.27$) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับบริการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.22$) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x} = 4.03$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.47$)

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावง อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ท่านเคยเข้าร่วมการประชุมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	4.15	0.779	มาก	2
2. ท่านมีโอกาสเสนอความเห็นในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	4.02	0.797	มาก	4
3. ความคิดเห็นของท่านได้รับการพิจารณาอย่างจริงจังในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	4.08	0.831	มาก	3
4. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกโครงการในแผนพัฒนาท้องถิ่น	3.91	0.862	มาก	6
5. ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ	3.88	0.943	มาก	7
6. ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	4.18	0.964	มาก	1
7. การมีส่วนร่วมของท่านมีความสำคัญต่อความสำเร็จของแผนพัฒนาท้องถิ่นทำให้แผนพัฒนาท้องถิ่นตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนได้ดีขึ้น	3.97	0.738	มาก	5
รวม	4.03	0.583	มาก	

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การมีส่วนร่วมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावง อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับ จากมากไปน้อย พบว่าท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.18$) รองลงมา คือ ท่านเคยเข้าร่วมการประชุมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.15$) ความคิดเห็นของท่านได้รับการพิจารณาอย่างจริงจังในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x} = 4.08$) ท่านมีโอกาสเสนอความเห็นในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$) การมีส่วนร่วมของท่านมีความสำคัญต่อความสำเร็จของ แผนพัฒนาท้องถิ่น ทำให้แผนพัฒนาท้องถิ่นตอบสนองต่อความ ต้องการของชุมชนได้ดีขึ้น อยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x} = 3.97$) ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกโครงการในแผนพัฒนาท้องถิ่นอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x} = 3.91$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.88$)

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนพัฒนาท้องถิ่นที่กำหนดไว้	4.18	0.711	มาก	7
2. ท่านได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานในการดำเนินกิจกรรมตามแผนพัฒนาท้องถิ่น	4.20	0.705	มาก	6
3. การปฏิบัติตามแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปตามกำหนดเวลา	4.35	0.694	มาก	2
4. ท่านมีโอกาสร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินกิจกรรมตามแผนพัฒนาท้องถิ่น	4.39	0.678	มาก	1
5. ท่านได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากรในการดำเนินงานตามกิจกรรม/โครงการ เช่น วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ฯลฯ	4.27	0.729	มาก	3
6. ท่านพอใจกับบทบาทของท่านในการมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมตามแผนพัฒนาท้องถิ่น	4.25	0.687	มาก	4
7. ท่านได้รับข้อมูลเกี่ยวกับความคืบหน้าของการดำเนินแผนพัฒนาท้องถิ่น	4.25	0.704	มาก	5
รวม	4.27	0.390	มาก	

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การมีส่วนร่วมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับ จากมากไปน้อย พบว่าท่านมีโอกาสร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินกิจกรรมตามแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.39$) รองลงมา คือ การปฏิบัติตามแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปตามกำหนดเวลา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$) ท่านได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากรในการดำเนินงานตาม กิจกรรม/โครงการ เช่น วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ฯลฯ อยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x} = 4.27$) ท่านพอใจกับบทบาทของท่านในการมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมตามแผน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.25$) ท่านได้รับข้อมูลเกี่ยวกับความคืบหน้าของการดำเนินแผนพัฒนา ท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.25$) ท่านได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานในการดำเนินกิจกรรมตาม แผนพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนพัฒนาท้องถิ่นที่กำหนดไว้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.18$)

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับบริการ

ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับบริการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ท่านได้รับบริการสาธารณะที่เหมาะสมจากการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	4.19	0.674	มาก	5
2. ท่านรู้สึกว่าการจัดบริการสาธารณะเป็นไปตามความต้องการของชุมชน	4.25	0.674	มาก	2
3. ท่านพอใจกับคุณภาพของบริการที่ได้รับจากการดำเนินแผนพัฒนาท้องถิ่น	4.24	0.713	มาก	3
4. ท่านสามารถเข้าถึงบริการต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นได้ง่าย	4.14	0.707	มาก	6
5. การบริการที่ได้รับมีความยั่งยืนและต่อเนื่อง	4.29	0.694	มาก	1
6. การบริการที่ได้รับช่วยปรับปรุงคุณภาพชีวิตของท่านได้ดี	4.22	0.710	มาก	4
รวม	4.22	0.360	มาก	

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การมีส่วนร่วมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับบริการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับ จากมากไปน้อย พบว่าการบริการที่ได้รับมีความยั่งยืนและต่อเนื่องอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.29$) รองลงมา คือ ท่านรู้สึกว่าการจัดบริการสาธารณะเป็นไปตามความต้องการของชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.25$) ท่านพอใจกับคุณภาพของบริการที่ได้รับจากการดำเนินแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.24$) การบริการที่ได้รับช่วยปรับปรุงคุณภาพชีวิตของท่านได้ดีอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.22$) ท่านได้รับบริการสาธารณะที่เหมาะสมจากการจัดทำแผนพัฒนา ท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.19$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ท่านสามารถเข้าถึงบริการต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นได้ง่าย อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.19$)

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ท่านได้รับโอกาสในการแสดงความคิดเห็นต่อความสำเร็จของแผนพัฒนาท้องถิ่น	3.62	0.895	มาก	3
2. การประเมินผลแผนพัฒนาเป็นไปอย่างโปร่งใสและยุติธรรม	3.63	0.835	มาก	2
3. ท่านได้รับการแจ้งผลการประเมินความคืบหน้าของแผนพัฒนาท้องถิ่น	3.19	1.097	ปานกลาง	5
4. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในแผนพัฒนาท้องถิ่น	3.65	0.948	มาก	1
5. ท่านได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณในโครงการพัฒนาท้องถิ่น	3.15	0.890	ปานกลาง	6
6. ท่านพอใจกับวิธีการที่แผนพัฒนาท้องถิ่นได้รับการประเมินและปรับปรุง	3.55	0.951	มาก	4
รวม	3.47	0.538	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.10 พบว่า การมีส่วนร่วมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 3.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่าข้อท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในแผนพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 3.65$) รองลงมา คือ การประเมินผลแผนพัฒนาเป็นไปอย่างโปร่งใสและยุติธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.63$) ท่านได้รับโอกาสในการแสดงความคิดเห็นต่อความสำเร็จของ แผนพัฒนาท้องถิ่นอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x} = 3.62$) ท่านพอใจกับวิธีการที่แผนพัฒนาท้องถิ่นได้รับการประเมินและ ปรับปรุง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.55$) ท่านได้รับการแจ้งผลการประเมินความคืบหน้าของแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.19$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือท่านได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณในโครงการพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.15$)

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 4 ด้าน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับบริการ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ย โดยใช้สถิติค่า t-test และค่า F-test หรือวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างจึงทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 4.7 - 4.18

ตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมการจัดทำแผน แผนพัฒนาท้องถิ่น	เพศ				t	.Sig
	ชาย (n=170)		หญิง (n=217)			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.03	0.57	4.02	0.59	0.257	0.451
ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	4.29	0.39	4.25	0.39	0.858	0.543
ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับบริการ	4.26	0.34	4.20	0.37	1.685	0.285
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.46	0.53	3.47	0.55	-0.27	0.995
ภาพรวม	4.01	0.25	3.98	0.25	1.08	0.858

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4.11 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.12 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วมการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น	แหล่งความ แปรปรวน	SS	Df	MS	f	Sig.
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	0.885	4	0.221	0.649	0.628
	ภายในกลุ่ม	130.204	382	0.341		
	รวม	131.089	386			
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	0.166	4	0.042	0.271	0.897
	ภายในกลุ่ม	58.614	382	0.153		
	รวม	58.780	386			
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการ ได้รับบริการ	ระหว่างกลุ่ม	0.079	4	0.020	0.150	0.963
	ภายในกลุ่ม	49.940	382	0.131		
	รวม	50.018	386			
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการ ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	0.302	4	0.075	0.258	0.905
	ภายในกลุ่ม	111.628	382	0.929		
	รวม	111.930	386			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.161	4	0.040	0.647	0.629
	ภายในกลุ่ม	23.768	382	0.062		
	รวม	23.929	386			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4.12 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.13 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ
องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น	แหล่งความ แปรปรวน	SS	Df	MS	f	Sig.
1.ด้านการมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	4.008	4	1.002	3.012	0.018*
	ภายในกลุ่ม	127.080	382	0.333		
	รวม	131.089	386			
2.ด้านการมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	2.685	4	0.671	4.572	0.001*
	ภายในกลุ่ม	56.095	382	0.147		
	รวม	58.780	386			
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการ ได้รับบริการ	ระหว่างกลุ่ม	0.231	4	0.058	0.442	0.778
	ภายในกลุ่ม	49.788	382	0.130		
	รวม	50.018	386			
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการ ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	1.145	4	0.286	0.987	0.414
	ภายในกลุ่ม	110.784	382	0.290		
	รวม	111.930	386			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.854	4	0.213	3.533	0.008*
	ภายในกลุ่ม	23.075	382	0.060		
	รวม	23.929	386			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4.13 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ
องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน
พบว่า ในภาพรวมมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง
อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ระดับการศึกษา
ต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล
แม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่ว
ร่วมในการปฏิบัติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้น จึงทดสอบรายคู่ด้วยวิธี Scheffe มีผลการทดสอบปรากฏ ดังตารางที่ 4.14 - 4.18

ตารางที่ 4.14 เปรียบเทียบการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ต่ำกว่า มัธยมศึกษา	มัธยมศึกษา/ ปวช.	ปวส. หรือ อนุปริญญา	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	-	0.082	-0.061	0.010	0.262
มัธยมศึกษา/ปวช.		-	-0.069	0.002	0.254
ปวส. หรืออนุปริญญา			-	0.071	.323*
ปริญญาตรี				-	0.253
สูงกว่าปริญญาตรี					-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.14 พบว่าภาพรวมประชาชนในตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีระดับการศึกษา ปวส. หรืออนุปริญญา มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างจากประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.15 เปรียบเทียบการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ต่ำกว่า มัธยมศึกษา	มัธยมศึกษา/ ปวช.	ปวส. หรือ อนุปริญญา	ปริญญา ตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	-	-0.013	-0.148	-0.088	0.552
มัธยมศึกษา/ปวช.		-	-0.135	-0.075	0.566
ปวส. หรืออนุปริญญา			-	0.060	.700*
ปริญญาตรี				-	0.640
สูงกว่าปริญญาตรี					-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประชาชนในตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีระดับการศึกษา ปวส. หรืออนุปริญญา มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างจากประชาชนที่มีระดับการศึกษา สูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.16 เปรียบเทียบการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ต่ำกว่า มัธยมศึกษา	มัธยมศึกษา/ ปวช.	ปวส. หรือ อนุปริญญา	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	-	0.051	0.005	0.103	.597*
มัธยมศึกษา/ปวช.		-	-0.046	0.052	.547*
ปวส. หรืออนุปริญญา			-	0.098	.592*
ปริญญาตรี				-	.494*
สูงกว่าปริญญาตรี					-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ประชาชนในตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีระดับการศึกษา ต่ำกว่ามัธยมศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างจากประชาชนที่มีระดับการศึกษา สูงกว่าปริญญาตรี ประชาชนในตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษา/ปวช. มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างจากประชาชนที่มีระดับการศึกษา สูงกว่าปริญญาตรี ประชาชนในตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีระดับการศึกษา ปวส. หรืออนุปริญญา มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างจากประชาชนที่มีระดับการศึกษา สูงกว่าปริญญาตรี และประชาชนในตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีระดับการศึกษา ปริญญาตรี มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างจากประชาชนที่มีระดับการศึกษา สูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.17 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ
องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามอาชีพ

การมีส่วนร่วมการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น	แหล่งความ แปรปรวน	SS	Df	MS	f	Sig.
1.ด้านการมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	0.812	6	0.135	0.395	0.882
	ภายในกลุ่ม	130.277	380	0.343		
	รวม	131.089	386			
2.ด้านการมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	0.938	6	0.156	1.027	0.407
	ภายในกลุ่ม	57.842	380	0.152		
	รวม	58.780	386			
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการ ได้รับการบริการ	ระหว่างกลุ่ม	0.310	6	0.052	0.395	0.882
	ภายในกลุ่ม	49.708	380	0.131		
	รวม	50.018	386			
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการ ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	0.852	6	0.142	0.486	0.819
	ภายในกลุ่ม	111.077	380	0.292		
	รวม	111.930	386			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.091	6	0.015	0.243	0.962
	ภายในกลุ่ม	23.837	380	0.063		
	รวม	23.929	386			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4.17 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ
องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วม
ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัด
เชียงใหม่ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.18 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามรายได้เฉลี่ย

การมีส่วนร่วมการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น	แหล่งความ แปรปรวน	SS	Df	MS	f	Sig.
1.ด้านการมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	0.433	3	0.144	0.423	0.736
	ภายในกลุ่ม	130.655	383	0.341		
	รวม	131.089	386			
2.ด้านการมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	0.940	3	0.313	2.075	0.103
	ภายในกลุ่ม	57.840	383	0.151		
	รวม	58.780	386			
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการ ได้รับบริการ	ระหว่างกลุ่ม	0.683	3	0.228	1.766	0.153
	ภายในกลุ่ม	49.336	383	0.129		
	รวม	50.018	386			
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการ ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	1.116	3	0.372	1.286	0.279
	ภายในกลุ่ม	110.813	383	0.289		
	รวม	111.930	386			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.206	3	0.069	1.108	0.346
	ภายในกลุ่ม	23.723	383	0.062		
	รวม	23.929	386			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4.18 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีรายได้เฉลี่ยแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติ ด้านการได้รับบริการ และด้านการประเมินผล อีกทั้งเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือประชาชนที่มีชื่อในทะเบียนราษฎรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง จำนวน 11,435 คน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้มาจากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 387 คน เลือกโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมใน 4 ด้าน โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบทางสถิติ เช่น t-test สำหรับการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างสองกลุ่ม และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) สำหรับเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$) ซึ่งสะท้อนถึงความสนใจของประชาชนในการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น โดยการวิเคราะห์ในรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.27$) รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับบริการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.22$) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.03$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.60$) ตามลำดับสามารถสรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปน้อยพบว่าข้อ ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.18$) รองลงมา คือ ท่านเคยเข้าร่วมการประชุมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.15$) ความคิดเห็นของท่านได้รับการพิจารณาอย่างจริงจังในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.08$) ท่านมีโอกาสเสนอความเห็นในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$) การมีส่วนร่วมของท่านมีความสำคัญต่อความสำเร็จของแผนพัฒนาท้องถิ่น ทำให้แผนพัฒนาท้องถิ่นตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนได้ดีขึ้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.97$) ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกโครงการใน

แผนพัฒนาท้องถิ่นอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x} = 3.91$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.88$)

ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปน้อยพบว่าข้อ ท่านมีโอกาสร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินกิจกรรมตามแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.39$) รองลงมา คือ การปฏิบัติตามแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปตามกำหนดเวลา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$) ท่านได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากรในการดำเนินงานตาม กิจกรรม/โครงการ เช่น วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ฯลฯ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.27$) ท่านพอใจกับบทบาทของท่านในการมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมตามแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.25$) ท่านได้รับข้อมูลเกี่ยวกับความคืบหน้าของการดำเนินแผนพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.25$) ท่านได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานในการดำเนินกิจกรรมตามแผนพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนพัฒนาท้องถิ่นที่กำหนดไว้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.18$)

ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับบริการ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปน้อยพบว่าข้อ การบริการที่ได้รับมีความยั่งยืนและต่อเนื่องอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.29$) รองลงมา คือ ท่านรู้สึกว่าการจัดบริการสาธารณะเป็นไปตามความต้องการของชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.25$) ท่านพอใจกับคุณภาพของบริการที่ได้รับจากการดำเนินแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.24$) การบริการที่ได้รับช่วยปรับปรุงคุณภาพชีวิตของท่านได้อย่างดี อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.22$) ท่านได้รับบริการสาธารณะที่เหมาะสมจากการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.19$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ท่านสามารถเข้าถึงบริการต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นได้ง่าย อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.14$)

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปน้อยพบว่าข้อ ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในแผนพัฒนาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.65$) รองลงมา คือ การประเมินผลแผนพัฒนาเป็นไปอย่างโปร่งใสและยุติธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.63$) ท่านได้รับโอกาสในการแสดงความคิดเห็นต่อความสำเร็จของแผนพัฒนาท้องถิ่นอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x} = 3.62$) ท่านพอใจกับวิธีการที่แผนพัฒนาท้องถิ่นได้รับการประเมินและปรับปรุง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.55$) ท่านได้รับการแจ้งผลการประเมินความคืบหน้าของแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.19$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ท่านได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณในโครงการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.15$)

ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावง อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจำแนกตามที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจำแนกตามที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่าในภาพรวมมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ระดับการศึกษาต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงทดสอบรายคู่ด้วยวิธี Scheffe มีผลการทดสอบปรากฏว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประชาชนในตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีระดับการศึกษา ปวส. หรืออนุปริญญา มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างจากประชาชนที่มีระดับการศึกษา สูงกว่าปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติประชาชนในตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีระดับการศึกษา ต่ำกว่ามัธยมศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างจากประชาชนที่มีระดับการศึกษา สูงกว่าปริญญาตรี ประชาชนในตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษา/ปวช. มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างจากประชาชนที่มีระดับการศึกษา สูงกว่าปริญญาตรี ประชาชนในตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีระดับการศึกษา ปวส. หรืออนุปริญญา มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างจากประชาชนที่มีระดับการศึกษา สูงกว่าปริญญาตรี และประชาชนในตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีระดับการศึกษา ปริญญาตรี มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างจากประชาชนที่มีระดับการศึกษา สูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐาน

การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจำแนกตามที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจำแนกตามที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

5.2 อภิปรายผล

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นเรื่องที่ได้รับการสนใจจากผู้วิจัย เนื่องจากการพัฒนาท้องถิ่นเป็นอำนาจหน้าที่หลักในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาชุมชนและการบริหารจัดการภาครัฐที่สอดคล้องกับหลักการของการกระจายอำนาจและการพัฒนาชุมชนตามแนวทางของการมีส่วนร่วมจากประชาชน โดยผลการศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับการมีส่วนร่วมของประชาชนจากมากไปน้อยตามลำดับ ดังนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับบริการ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล สามารถอภิปรายรายด้าน ดังนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสนใจของประชาชนที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นในการเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนา กำหนดปัญหาหรือความต้องการของชุมชน รวมถึงการเลือกโครงการและการจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะนำมาพัฒนาในพื้นที่ของตนเอง โดยเห็นความสำคัญต่อความสำเร็จของแผนพัฒนาท้องถิ่นในการพัฒนาและตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สราวุธ สืบเพ็ชร (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลทะเลทรัพย์ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดพิจิตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน จึงส่งผลให้สามารถจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นได้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน สามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิตา รุ่งโยธิน (2561) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ซึ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านประเมินผล มีค่าคะแนนอยู่ในระดับมาก ด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก

ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะประชาชนได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ รวมถึงทรัพยากรในการดำเนินงานตามกิจกรรม/โครงการ เช่น วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ฯลฯ และมีโอกาสร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ อีกทั้งยังได้รับทราบข้อมูลความคืบหน้าของการดำเนินกิจกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนันท์ ใจบุญ (2562) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิศมร เพิ่มพูน (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาสามสิบ อำเภอลี้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนในพื้นที่มีความตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยประสบการณ์ของผู้ทำวิจัยในฐานะเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาสามปี สังเกตเห็นว่าประชาชนที่เข้าร่วมการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ทุกๆ คนช่วยกันคิด ตรวจสอบปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของตนเอง เพื่อเสนอปัญหาดังกล่าวในการจัดทำประชาคม

ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับบริการ อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะประชาชนได้รับการสาธารณะที่เหมาะสม เป็นไปตามความต้องการของชุมชนทำให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจและช่วยให้คุณภาพชีวิตของประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภคมน อินทร์น้อย (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลน้ำคอก อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และรายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด เพราะประชาชนได้ผลจากการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ได้รับความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิตประจำวันจากโครงการ และกิจกรรมต่างๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธิมา เทพวงศ์ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบล

แหลมฟ้าผ่า อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และรายด้านพบว่าด้านการร่วมรับประโยชน์ อยู่ในระดับมาก

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในระดับปานกลาง คือ การได้รับแจ้งผลการความคืบหน้าของแผนพัฒนาท้องถิ่น และการได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณในโครงการพัฒนาท้องถิ่น อาจเป็นเพราะการมีส่วนร่วมในการประเมินผลยังคงมีข้อจำกัด เนื่องจากการติดตามและประเมินผลส่วนใหญ่ยังคงดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่รัฐ โดยประชาชนมีบทบาทน้อยในการให้ข้อเสนอแนะหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลลัพธ์ของโครงการ การขาดข้อมูลที่เพียงพอและการไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินผล สอดคล้องกับแนวคิดของโคเฮน และ อัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1980: 212) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการประเมินผล จะเป็นของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ประชาชนจะไม่ได้มีส่วนร่วมมากนัก และในบางกรณีแม้แต่เจ้าหน้าที่ของภาครัฐเองก็ไม่มีโอกาสเข้าร่วมในขั้นตอนดังกล่าว และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จริมจิตร อ่อนละมูล (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลนิคมพัฒนา อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ในรายด้านพบว่าด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับน้อย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิสิทธิ์ สรพิมพ์ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวังหลวง อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

สำหรับการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาวาง อำเภอแม่เฒ่า จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาวาง อำเภอแม่เฒ่า จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีเพศแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาวาง ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าประชาชนไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิงต่างก็มีเป้าหมายเดียวกันคือต้องการพัฒนาท้องถิ่นในเขตของตนเอง ให้ได้รับผลประโยชน์สูงสุดและท้องถิ่นได้มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยเท่าเทียมกันไม่มีการแบ่งแยกเพศชายหรือเพศหญิงจึงทำให้เพศนั้นไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น สอดคล้องกับการศึกษาของนเรศ คนหลัก และ กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์ (2565) ได้ศึกษาเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลวังนกแอ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก โดยพบว่าประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครวิทย์ ศาสนพิทักษ์ และวิมลรัตน์ ยัมละมัย (2561) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลวิเศษไชยชาญ อำเภอวิเศษไชยชาญ จังหวัดอ่างทอง โดยพบว่าเพศต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจสรุปได้ว่าปัจจุบันเพศหญิงมีพฤติกรรมความเป็นอยู่ต่างจากอดีต ทำให้มีระดับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างจากเพศชาย

การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาวาง อำเภอแม่เฒ่า จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำ

แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ไม่แตกต่างกัน ประชาชนทุกวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง มีความผูกพันกับแบบเครือญาติ จึงมีการพูดคุยกันหรือชักชวนกันให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นของตนพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ จริมจิตร อ่อนละมูล (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลนิคมพัฒนา อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง โดยพบว่าประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประชาชนไม่ว่าจะมีอายุมากหรือน้อยก็ต้องการให้ชุมชนของตนเองมีการพัฒนาที่ดีขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิสิทธิ์ สรพิมพ์ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวังหลวง อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย จำแนกตามอายุ พบว่าโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนที่มีอายุแต่ละช่วงนั้น มีมุมมองแนวคิดที่ไม่ต่างกัน จึงทำให้การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกปัญหาความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้านมีลักษณะการเข้าไปมีส่วนร่วมเหมือนกัน

การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวมแตกต่างกัน โดยพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประชาชนในตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีระดับการศึกษา ปวส. หรืออนุปริญญา มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างจากประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ประชาชนในตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างจากประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ประชาชนในตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษา/ปวช. มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างจากประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ประชาชนในตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีระดับการศึกษา ปวส. หรืออนุปริญญา มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างจากประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และประชาชนในตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีระดับการศึกษา ปริญญาตรี มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างจากประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี โดยอาจเป็นเพราะประชาชนในทุกะดับการศึกษามีความคิดในเรื่องของการให้ความสำคัญกับการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนันท์ ใจบุญ (2562) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา โดยในภาพรวมประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิดา รุ่งโยธิน (2561) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัด

ชลบุรี โดยพบว่าที่ระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ที่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะประชาชนที่มีการศึกษาระดับสูง ย่อมให้ความสำคัญกับการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าประชาชนที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่า จึงมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นต่างกัน

การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะ ประชาชนในพื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ค้าขาย ทำธุรกิจส่วนตัว รับจ้างทั่วไป ซึ่งส่วนใหญ่ทำงานอยู่กับบ้านจึงมีเวลาเข้าไปมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ ได้ และในส่วนของผู้ที่มิอาชีพเป็นพนักงานบริษัท/ลูกจ้าง พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือข้าราชการ อาจจะมีข้อจำกัดในด้านของเวลาอยู่บ้าง แต่ส่วนใหญ่ก็พยายามเข้ามาส่วนร่วมในด้านต่างๆ ทั้งนี้เพราะทุกคนต่างก็เห็นถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ที่จะช่วยให้การแก้ไขปัญหาหรือการตอบสนองความต้องการของตนเองและส่วนรวมมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิสิทธิ์ สรพิมพ์ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวังหลวง อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย โดยพบว่าประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เนตรนภา คงหอม (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขาเกลา อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ โดยพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าประชาชนที่มีอาชีพใดก็ตามต่างก็ใช้บริการองค์การบริหารส่วนตำบลเหมือนกัน ดังนั้นประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันจึงมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะประชาชนในทุกช่วงรายได้ ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาไม่แตกต่างกัน โดยประชาชนคำนึงถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหา การยกระดับรายได้ของประชาชนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลให้เพียงพอต่อการดำรงชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธิมา เทพวงศ์ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวัตย์ ไกรสกุล และ จุฑาภรณ์ คงรักษิณ (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี พบว่า ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

จากผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการประเมินผลอยู่ใน

ระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประชาชนยังไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เท่าที่ควร จึงควรต้องมีการเพิ่มโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้ามามีบทบาทในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานได้มากขึ้น เพราะการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่ม ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลลัพธ์ของโครงการจะช่วยเพิ่มความโปร่งใสในการดำเนินการและส่งเสริมการปรับปรุงโครงการในอนาคต ตัวอย่างเช่น การสร้างแบบสอบถามออนไลน์ หรือการใช้การสำรวจความคิดเห็นจากประชาชน หลังจากการดำเนินโครงการเสร็จสิ้น จะช่วยให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลลัพธ์ของโครงการ ซึ่งสามารถนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาการทำงานให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างตรงจุดและดียิ่งขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงระดับความรู้ ความเข้าใจ พฤติกรรมของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เชิงคุณภาพ สัมภาษณ์ เพื่อให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค รวมไปถึงแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อนำมาปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานด้านการพัฒนาท้องถิ่นให้ประสิทธิภาพ
2. ควรศึกษาความต้องการของประชาชนในแก้ไขปัญหาและพัฒนาหมู่บ้านขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ และหน่วยงานอื่นต่อไป
3. ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ ข้างเคียงหรือเขตอื่นๆ ร่วมด้วย เพื่อเป็นการศึกษาเปรียบเทียบผลการศึกษาวิจัย และพัฒนางานวิจัยในลำดับต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2559). การกล่าวหาการข่มขู่ความผิด ข้อทักท้วงและพฤติกรรม
การกระทำความผิดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. ค้นเมื่อ 30 มกราคม 2567,
จาก http://www.dla.go.th/upload/ebook/column/2016/7/2176_5794.pdf.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2563). ข้อมูลจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. ค้นเมื่อ 30
มกราคม 2567, จาก <https://www.dla.go.th/work/abt/summarize.jsp>.
- กาญจนา สวายุพล. (2555). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล
ละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต (สาขารัฐประศาสนศาสตร์). คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2546). วิทยาการท้องถิ่นไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: มิตรภาพ.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2550). มิติใหม่การปกครองท้องถิ่นไทย: วิสัยทัศน์กระจายอำนาจและบริหาร
ท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- คารม คำพิฑูรย์. (2545). การศึกษาการบริหารจัดการในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วน
ตำบลเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน อำเภอยะผิง จังหวัดขอนแก่น.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จรัมจิตร อ่อนละมุล. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหาร
ส่วนตำบลนิคมพัฒนา อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เจริญ ภัสระ. (2540). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของรัฐ. วารสารสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์
แห่งประเทศไทย. 1(12), 1.
- ชวลิตา นามืองรักษ์. (2556). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาล
ตำบลนาตาล อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต (สาขารัฐประศาสนศาสตร์). คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์.
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: พิมพ์เศ พรินต์ติ้งเตอร์.
- ชูศักดิ์ เทียงตรง. (2541). การบริหารการปกครองท้องถิ่น. นนทบุรี, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. (2527). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภณการพิมพ์.
- ทองศักดิ์ คุ่มไชนะ. (2540). หลักการพัฒนาชุมชน. ขอนแก่น: ภาควิชาพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทัศนันท์ ใจบุญ. (2562). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด
พะเยา. การศึกษาอิสระ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต. สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก.
- เทศบาลเมืองลำพูน. (2563). คู่มือการปฏิบัติงานการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น. กองวิชาการ
และแผนงาน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน.

- เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์. (2565). **คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566 -2570) ของเทศบาล เมืองประจวบคีรีขันธ์**. กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.
- เทศบาลตำบลไชยมงคล. (2566). **คู่มือการปฏิบัติงานจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566 – 2570)**. งานวิเคราะห์นโยบายและแผน เทศบาลตำบลไชยมงคล ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง นครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา.
- ธีรพงษ์ แก้วหาวงษ์. (2553). **กระบวนการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ประชาคม ประชาสังคม**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: คลังน่านวิทยา.
- นเรศ คนหลักและกัมปนาท วงษ์วัฒนวงศ์. (2565). การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลวังนกแอ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก. *Journal of Modern Learning Development* 7(5), 194-206.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เนตรนภา คงหอม. (2559). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขาทะเล อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์**. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐแนวใหม่. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- วนิดา รุ่งโยธิน. (2561). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี**. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น**. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. (2546). **กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา.โครงการเสริมสร้างความรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.)** กรุงเทพฯ.
- พิศมร เพิ่มพูน. (2560). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาสามสิบ อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว**. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เพ็ญประภา สติธรรมย์. (2554). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล โนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์ปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย.
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549. (2550, 8 มกราคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 124 ตอนที่ 2 ก.
- พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562. (2562,23 เมษายน). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 136 ตอนที่ 50 ก.

- ภคมน อินทร์น้อย. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลน้ำคอก อำเภอเมือง จังหวัดระยอง. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2551). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภารการพิมพ์.
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561. (2548, 17 ตุลาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 122 ตอนพิเศษ 115 ง.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก. หน้า 74-75. 6 เมษายน 2560.
- วีรชาติ เมืองใจ. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเวียงผาง อำเภอผาง จังหวัดเชียงใหม่. ศึกษาอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย.มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2544). การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการร่างกฎหมาย. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า.
- สยามรัฐ เพชรพรหม (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการนำมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ล้านบาท) ไปปฏิบัติ กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลท่าทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการภาครัฐ. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- สุดาวรรณ มีบัว. (2547). การมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมตำบลในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุชาดา จักรพิสุทธิ. (2547). การศึกษาทางเลือกชุมชน. วารสารศึกษาศาสตร์.
- สุธิมา เทพวงศ์. (2562). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สรารุช สืบเพ็ชร. (2562) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลทะเลทรัพย์ อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2544). รูปแบบการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: เคพรินท์อินเตอร์กรุป.
- สุวดี ไกรสกุล และจุฑาภรณ์ คงรักษักวิน. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี. วารสารมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, 3(1), 26.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการ (2551). การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการ (2560). **การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม : เทคนิควิธี และการนำไปสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. (2567). **สถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร**. ค้นเมื่อ 31 มกราคม 2567, จาก <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/#/mainpage>.
- องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง (2564). **แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2566-2570)**. งานแผนงานและงบประมาณองค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่.
- อภิสิทธิ์ สรพิมพ์. (2559). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวังหลวง อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อัศวินท์ ศาสนพิทักษ์ และวิมลรัตน์ ยิ้มละมัย. (2561). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลวิเศษไชยชาญ อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- Cohen, J. M. Norman, T. and Uphoft, N.T. (N.d.). **Rural development Participation: Concept and measures for project design implementation and evaluation**. Rural Development Monograph No.2. Ithaca. Rural Development committee center for international Studies, Cornell University.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลำดับที่แบบสอบถาม.....

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาวาง
อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก ใครขอความกรุณาจากท่านได้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ให้ครบทุกข้อให้ตรงตามทัศนคติของท่านมากที่สุด การตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ใช้เพื่อการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามจะไม่มีผลกระทบจากการตอบแบบสอบถามแต่ประการใด และการเสนอผลการวิจัยเป็นภาพโดยรวมเท่านั้น โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบ Check List ถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นระดับการมีส่วนร่วมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ 5 ระดับ จำนวนรวม 26 ข้อ

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

นางสาวพริมณลักษณ์ ทวีพันธ์
นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่กำหนดไว้ตามความเป็นจริงของท่านโดยเลือกตอบเพียงข้อละ 1 คำตอบ

1. เพศ

() 1) ชาย

() 2) หญิง

2. อายุ

() 1) 18 – 29 ปี

() 2) 30 – 39 ปี

() 3) 40 – 49 ปี

() 4) 50 – 59 ปี

() 5) 60 ปี ขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

() 1) ต่ำกว่ามัธยมศึกษา

() 2) มัธยมศึกษา/ปวช.

() 3) ปวส. หรืออนุปริญญา

() 4)ปริญญาตรี

() 5) สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

() 1) นักเรียน นักศึกษา

() 2) เกษตรกร

() 3) พนักงานบริษัท/ลูกจ้าง

() 4) ธุรกิจส่วนตัว

() 5) รับราชการ

() 6) พนักงานรัฐวิสาหกิจ

() 7) อื่น ๆ.....

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

() 1) ไม่เกิน 5,000 บาท

() 2) 5,001 – 10,000 บาท

() 3) 10,001 – 20,000 บาท

() 4) 20,001 บาท ขึ้นไป

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นการมีส่วนร่วมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับข้อเท็จจริงในความเห็นของท่านมากที่สุด

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ					
1. ท่านเคยเข้าร่วมการประชุมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น					
2. ท่านมีโอกาสเสนอความเห็นในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น					
3. ความคิดเห็นของท่านได้รับการพิจารณาอย่างจริงจังในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น					
4. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกโครงการในแผนพัฒนาท้องถิ่น					
5. ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ					
6. ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น					
7. การมีส่วนร่วมของท่านมีความสำคัญต่อความสำเร็จของแผนพัฒนาท้องถิ่น ทำให้แผนพัฒนาท้องถิ่นตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนได้ดีขึ้น					
ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ					
1. ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนพัฒนาท้องถิ่นที่กำหนดไว้					
2. ท่านได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานในการดำเนินกิจกรรมตามแผนพัฒนาท้องถิ่น					
3. การปฏิบัติตามแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปตามกำหนดเวลา					
4. ท่านมีโอกาสร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินกิจกรรมตามแผนพัฒนาท้องถิ่น					
5. ท่านได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากรในการดำเนินงานตามกิจกรรม/โครงการ เช่น วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ฯลฯ					

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (ต่อ)					
6. ท่านพอใจกับบทบาทของท่านในการมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมตามแผน					
7. ท่านได้รับข้อมูลเกี่ยวกับความคืบหน้าของการดำเนินแผนพัฒนาท้องถิ่น					
ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับบริการ					
1. ท่านได้รับบริการสาธารณะที่เหมาะสมจากการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น					
2. ท่านรู้สึกว่าการจัดบริการสาธารณะเป็นไปตามความต้องการของชุมชน					
3. ท่านพอใจกับคุณภาพของบริการที่ได้รับจากการดำเนินแผนพัฒนาท้องถิ่น					
4. ท่านสามารถเข้าถึงบริการต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นได้ง่าย					
5. การบริการที่ได้รับมีความยั่งยืนและต่อเนื่อง					
6. การบริการที่ได้รับช่วยปรับปรุงคุณภาพชีวิตของท่านได้ดี					

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล					
1. ท่านได้รับโอกาสในการแสดงความคิดเห็นต่อความสำเร็จของแผนพัฒนาท้องถิ่น					
2. การประเมินผลแผนพัฒนาเป็นไปอย่างโปร่งใสและยุติธรรม					
3. ท่านได้รับการแจ้งผลการประเมินความคืบหน้าของแผนพัฒนาท้องถิ่น					
4. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในแผนพัฒนา					
5. ท่านได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณในโครงการพัฒนาท้องถิ่น					
6. ท่านพอใจกับวิธีการที่แผนพัฒนาท้องถิ่นได้รับการประเมินและปรับปรุง					

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระ พันธุ์งาม	<p>คณบดี คณะวิทยาการจัดการ
สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก
อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตร
มหาบัณฑิต
สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก</p>
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นักรบ เกียรติอ่ำ	<p>รองอธิการบดีฝ่ายกิจการสภามหาวิทยาลัย
อาจารย์ประจำ สาขาวิชารัฐศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี</p>
3. ดร.ณัฐวิทย์ มุงเมือง	<p>อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก</p>

ภาคผนวก ค
การหาจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

1. การหาจำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนของกลุ่มตัวอย่างจาก 11,435 คน กำหนดขนาดโดยใช้สูตรคำนวณของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 387 คน ตามสูตรการคำนวณ คือ

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดยกำหนดให้ n = จำนวนของขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรรวมทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัย

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง (กำหนดไว้ที่ 0.05)

แทนค่าตามสูตร จะได้

$$\begin{aligned} \text{จำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่าง} &= \frac{11,435}{1+11,435 (0.05)^2} \\ &= \frac{11,435}{29.59} \\ &= 386.45 \\ &= 387 \text{ คน} \end{aligned}$$

2. การหากลุ่มตัวอย่างตามพื้นที่

ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างนั้นผู้วิจัยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เพื่อให้เกิดการกระจายตัวของแบบสอบถามตามสัดส่วนของหมู่บ้าน จำนวน 17 หมู่บ้าน สูตรในการคำนวณสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

$$\text{สูตร } n_1 = \frac{nN_1}{N}$$

โดยกำหนดให้ n_1 แทน จำนวนตัวอย่างแต่ละหมู่บ้าน

n แทน จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

N_1 แทน จำนวนประชากรแต่ละหมู่บ้าน

N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

โดยมีวิธีคิดคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามพื้นที่ 17 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่บ้านในเขต ตำบลแม่नावาง	จำนวนประชากร (คน)	วิธีการคิดคำนวณตามสูตร $n_1 = \frac{nN_1}{N}$	ขนาดของกลุ่ม ตัวอย่างที่ศึกษา (คน)
หมู่ที่ 1 บ้านคายนอก	500	$\frac{387 \times 500}{11,435} = 16.92$	17
หมู่ที่ 2 บ้านคายนใน	623	$\frac{387 \times 623}{11,435} = 21.08$	21
หมู่ที่ 3 บ้านหนองขี้นกยาง	353	$\frac{387 \times 353}{11,435} = 11.95$	12
หมู่ที่ 4 บ้านฮ้างต่ำ	547	$\frac{387 \times 547}{11,435} = 18.51$	19
หมู่ที่ 5 บ้านฮ้องห้าหลวง	1,377	$\frac{387 \times 1,377}{11,435} = 46.60$	47
หมู่ที่ 6 บ้านแม่สลัก	831	$\frac{387 \times 831}{11,435} = 28.12$	28
หมู่ที่ 7 บ้านห้วยคอกหมู	1,270	$\frac{387 \times 1,270}{11,435} = 42.98$	43
หมู่ที่ 8 บ้านห้วยม่วง	555	$\frac{387 \times 555}{11,435} = 18.78$	19
หมู่ที่ 9 บ้านเด่นชัย	414	$\frac{387 \times 414}{11,435} = 14.01$	14
หมู่ที่ 10 บ้านฮ้องถ่อน พัฒนา	413	$\frac{387 \times 413}{11,435} = 13.98$	14
หมู่ที่ 11 บ้านท่าปู	648	$\frac{387 \times 648}{11,435} = 21.93$	22
หมู่ที่ 12 บ้านเทพมงคล	288	$\frac{387 \times 288}{11,435} = 9.75$	10
หมู่ที่ 13 บ้านห้วยหลวง พัฒนา	1,386	$\frac{387 \times 1,386}{11,435} = 46.91$	47
หมู่ที่ 14 บ้านแม่เมืองน้อย	800	$\frac{387 \times 800}{11,435} = 27.07$	27

หมู่บ้านในเขต ตำบลแม่นาวาง	จำนวนประชากร (คน)	วิธีการคิดคำนวณตามสูตร $n_1 = \frac{nN_1}{N}$	ขนาดของกลุ่ม ตัวอย่างที่ศึกษา (คน)
หมู่ที่ 15 บ้านคายนอก พัฒนา	431	$\frac{387 \times 431}{11,435} = 14.59$	15
หมู่ที่ 16 บ้านจอเจริญ	444	$\frac{387 \times 444}{11,435} = 15.03$	15
หมู่ที่ 17 บ้านใหม่ร้องไคร้	555	$\frac{387 \times 555}{11,435} = 18.78$	19
รวม	11,435		387

ภาคผนวก ง
ผลการตรวจพิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผลการตรวจพิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ข้อที่	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม คะแนน	ค่า IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
1	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้	
2	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้	
3	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้	
4	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้	
5	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้	
6	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้	เนื้อหามีความคล้ายคลึงกับข้อ 8 เห็นควรพิจารณาขบรวม
7	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้	
8	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้	เนื้อหามีความคล้ายคลึงกับข้อ 6 เห็นควรพิจารณาขบรวม
9	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้	
10	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้	
11	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้	
12	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้	
13	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้	
14	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้	
15	1	1	-1	1	0.33	ตัดทิ้ง/ปรับปรุง	
16	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้	
17	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้	
18	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้	
19	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้	
20	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้	
21	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้	
22	1	1	-1	1	0.33	ตัดทิ้ง/ปรับปรุง	

ข้อที่	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม คะแนน	ค่า IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
23	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้	
24	1	1	-1	1	0.33	ตัดทิ้ง/ปรับปรุง	
25	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้	
26	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้	
27	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้	
28	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้	
29	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้	
30	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้	

ภาคผนวก จ
ผลการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

Item-Total Statistics

ข้อคำถาม	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ข้อ 1 ด้านการตัดสินใจ	98.767	82.668	.500	.805
ข้อ 2 ด้านการตัดสินใจ	98.833	83.178	.435	.807
ข้อ 3 ด้านการตัดสินใจ	99.000	80.828	.559	.801
ข้อ 4 ด้านการตัดสินใจ	99.000	86.000	.195	.817
ข้อ 5 ด้านการตัดสินใจ	98.733	83.720	.353	.810
ข้อ 6 ด้านการตัดสินใจ	98.933	84.685	.269	.814
ข้อ 7 ด้านการตัดสินใจ	99.067	80.271	.430	.806
ข้อ 1 ด้านการปฏิบัติ	98.867	82.740	.383	.809
ข้อ 2 ด้านการปฏิบัติ	98.533	83.499	.466	.806
ข้อ 3 ด้านการปฏิบัติ	98.433	86.875	.115	.821
ข้อ 4 ด้านการปฏิบัติ	98.900	81.541	.533	.803
ข้อ 5 ด้านการปฏิบัติ	98.667	86.299	.199	.816
ข้อ 6 ด้านการปฏิบัติ	98.667	83.126	.418	.807
ข้อ 7 ด้านการปฏิบัติ	98.833	83.661	.352	.810
ข้อ 1 ด้านรับบริการ	98.300	89.803	-.017	.821
ข้อ 2 ด้านรับบริการ	98.433	87.013	.211	.815
ข้อ 3 ด้านรับบริการ	98.733	90.478	-.077	.825
ข้อ 4 ด้านรับบริการ	98.600	89.834	-.030	.823
ข้อ 5 ด้านรับบริการ	98.833	84.006	.294	.813
ข้อ 6 ด้านรับบริการ	98.833	86.695	.243	.814

ข้อคำถาม	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ข้อ 1 ด้านประเมิณผล	98.800	78.234	.585	.798
ข้อ 2 ด้านประเมิณผล	98.467	81.085	.415	.807
ข้อ 3 ด้านประเมิณผล	98.767	82.047	.373	.809
ข้อ 4 ด้านประเมิณผล	99.000	78.069	.624	.797
ข้อ 5 ด้านประเมิณผล	98.900	79.472	.512	.802
ข้อ 6 ด้านประเมิณผล	98.600	82.110	.440	.806
Reliability Cronbach's Alpha				.816

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล
ที่อยู่ปัจจุบัน

นางสาวพิรมณ์ลักษณ์ ทวีพันธ์
298 หมู่ 8 ตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่เมาะ
จังหวัดเชียงใหม่ 50280

ตำแหน่งหน้าที่การทำงานปัจจุบัน
ที่อยู่ทำงาน

นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ
องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ
จังหวัดเชียงใหม่ 559 หมู่ 3 ตำบลท่าตอน
อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2552

ระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนฝางชนูปถัมภ์
อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

พ.ศ. 2556

มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่
ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต